

OBALNO-KRAŠKA REGIJA

Povzetki intervjujev ter fokusne skupine s predstavniki podpornih institucij in visokotehnoloških podjetij v okviru aplikativnega projekta »Lokalna in regionalna razvojna jedra«

INT-1/OKR (Intervju) VTP-1/OKR

I: izpraševalec

R: respondent

I: Če na začetku opredelite dejavnost podjetja?

R: Gre za turistično dejavnost - dejavnost turističnih agencij oz. potovalnih agencij. Druga dejavnost pa je razvoj destinacij in svetovanje pri raznih projektih povezanih z razvojem turizma. To sta dve glavni dejavnosti podjetja.

I: Ali lahko na hitro opišite nastanek podjetja oz. zgodovino?

R: Korenine podjetja izvirajo iz društva Pangea, kjer smo se ukvarjali z trajnostnim razvojem podeželja, med drugim tudi z mehkim turizmom. Podjetje je bilo ustanovljeno konec junija 2007. Licenco za turistično agencijo smo pridobili julija 2008, tako da bo kmalu eno leto odkar se ukvarjamo z turizmom in to bi radi, da bi postala tudi prva (glavna) dejavnost podjetja. Zaenkrat je še prva dejavnost razvoj, govorim po prihodkih.

I: Kako deluje podjetje gledano organizacijsko oz. njegova struktura?

R: Zaenkrat sem zaposlen sam in podjetje deluje kot s.p. V kratkem bo postal d.o.o. s petimi člani-solastniki. Občasno pa najamemo tudi pomoč, predvsem administrativno, v obliki študentskega dela ali preko pogodbe.

I: Delo večino opravite samo vi- individualno (glede na to, da ste zaenkrat samo vi v podjetju)?

R: Kar se tiče operativnega dela se dela v paru- jaz in še tisti, ki mi pomaga. Kar se tiče pa razvoja produktov in razvojnih projektov pa dela na tem celotni team-pet ljudi, bodoči partnerji.

I: Kako poteka sprejemanje odločitev? Obstaja neka hirearhija med vami?

R: Odločam v bistvu jaz, kot direktor. Obstaja pa posvetovalni organ v obliki neformalnega kolegija kjer se dobivamo.

I: Torej boste tudi direktor v nastajajočem d.o.o.-ju?

R: Tako ja. Dobimo se enkrat na teden in prediskutiramo stvari ter si razdelimo naloge, ki ji potem vsak izvaja.

I: Kaj je potem po vaše osnova za avtoriteto in vodenje –znanje, podjetnost, izkušnje, starost?

R: Mislim, da predvsem znanje. Brez znanja težko komurkoli delegiraš naloge. Drugo pa temelji na nekem spoštovanju po neki neformalni hierarhiji. Dejansko fantje, ki mi pomagajo niso še niti formalno lastniki.

I: Ste pa vsi mladi?

R: Tako ja. Relativno.

I: Torej se bo delalo predvsem na kolektivnem delu, ne toliko na individualnem?

R: Zadeva bo temeljila na razdelitvi posameznih nalog, ker enostavno en človek ne more vsega sam delati in dejansko bo temeljilo na kolektivnem delu.

I: Delujete najbrž v smislu neke dolgoročne perspektive- rasti podjetja ipd...?

R: Tako je. Kot pravim trenutno se veliko dela na razvoju produktov in bodoči prodaji aranžmajev. Precej se stavi tudi na pridobivanje nepovratnih sredstev raznih skladov-občinskih,državnih in EU.

I: Se čutite del lokalnega prostora, ste vpeti v ta prostor glede na dejavnost, ki jo opravljate?

R: Glede na dejavnost bi bili radi vključeni v ta prostor. Drugje nas sprejemajo, še najmanj prav v Kopru.

I: Vaši produkti oz. dejavnost bodo omejeni na področje primorske oz. Istre?

R: Ne. V začetni fazi bomo pokrili celotno Primorsko vključno z sosednjimi pokrajinami- Hrvaško Istro in Tržaški Kras. Zadeva bo dolgoročno šla naprej, da bomo pokrili področja celotne Slovenije. Ne bomo se omejili samo na Primorsko.

I: Boste pa tudi privabljali tuje goste in se širše promovirali?

R: To je v planu, da se najkasneje za prihodnjo sezono gre na tuje sejme, kjer bi se probalo dobiti tujega partnerja

I: Partnerja za iskanje gostov?

R: Tako je in prodajo.

I: Kako pojmuje inovativno okolje, kaj za vas to pomeni?

R: Predstavljam si tako, da delujemo v nekem okolju, kjer imamo dostop do akademskega znanja, do prenosov praktičnih znanj. Tako nekako se jaz to predstavljam.

I: Vi ste se nekako ustanovili preko inkubatorja. Kakšna je vaša izkušnja?

R: Inkubator je bil predvsem tehnična pomoč, torej da je pomagal predvsem kar se tiče neke logistike, podpore ki jo podjetje potrebuje predvsem v začetni fazi in pa tudi kasneje. Kar se tiče sam pomoči pri poslovanju pa inkubator lahko pomaga malo manj. Sicer radi svetujejo in veliko nasvetov smo tudi dobili, ampak ne moreš pa računati da ti bodo oni dobili posle.

I: Tukaj imate pisarno in tehnično pomoč?

R: Tako- dobiš pisarno, računalnik, printer, tajnico, računovodkinjo... vse kar potrebuješ.

I: Če se dotakneva akademskega okolja tukaj. Vaše novo podjetje (d.o.o.) bo povezano z Univerzo, če prav razumem?

R: Delamo na tem da bi bilo povezano z univerzo.

I: Prvo podjetje, ki bo delovalo v okviru Univerze?

R: Ne vem, če bo prvo, ker se tudi že druga povezujejo z Univerzo na podlagi novega pravilnika o ustanavljanju novih podjetij ampak bo pa eno izmed prvih.

I: Torej boste povezani z lokalnim akademskih okoljem?

R: To bi radi dosegli, da bi imeli ta stik. Se pravi, da bi znanje prenašali v prasko.

I: Boste sodelovali z različnimi fakultetami?

R: Radi bi sodelovali z celotno Univerzo oz. tistimi, ki bodo našle nek interes.

I: V smislu, da jim boste prodajali svoje produkte in tudi iskali neke nove rešitve, produkte?

R: Ja, da bomo skupaj naredili kakšen produkt predvsem s pomočjo študentov, da jih bomo vključevali v samo podjetje. Da bomo prodajali storitve fakultet, naše storitve prodajali fakultetam in da bomo storitve za posamezne fakultete organizirali (npr. konference).

I: Kakšen pa je konkretno odziv iz akademskih krogov?

R: Zaenkrat je odziv mlačen. Nekaj sodelovanja je in pričakujemo, da bo še boljše.

I: Torej vas še niso čisto »sprejeli«?

R: Dali smo neko ponudbo in jo še proučujejo.

I: Pričakujete, da bo steklo to sodelovanje?

R: Pričakujem ja. V začetni fazi najbrž ne, ampak kasneje pa.

I: Kako pa ocenjujete primorsko (obalno) akademsko okolje?

R: Mogoče manjka malo tradicije. Ljudje, predvsem domačini, še niso tako sprejeli te univerze, kot npr. v Ljubljani. Tudi študentje iz drugih krajev Slovenije imam občutek, da še niso sprejeti tako kot v Ljubljani. Mislim pa, da je to ena velika pridobitev za okolje, ampak bi se univerza morala bolj vključiti v gospodarstvo.

I: Se vam zdi, da tukaj poteka koncentracija kreativnih ljudi, da tukaj ostajajo-prihajajo? Da se širi podjetništvo? Da se prenaša znanje?

R: Mislim, da to opažam predvsem v zadnjih par letih. Sicer še zelo »sramežljivo« vse skupaj, ampak upam, da bo počasi to znanje, ki se ustvarja na »naši« Univerzi kje videt.

I: Vi ste študirali v Ljubljani- kako bi primerjali večje mesto z manjšim z vidika možnosti za razvoj podjetništva, prenosa znanja ipd...?

R: Okolje je tukaj manj ugodno, kot v Ljubljani - to je dejstvo. Koper je relativni majhen in zaradi tega je toliko bolj razvito to »mreženje«, ki ga vsak posameznik sam ustvari. Se pravi, da nek tuj študent, ki ni domačin bo veliko težje vstopil v nek krog tukaj, kot v Ljubljani. V Ljubljani se študentje oz. ljudi, ki prihajajo iz drugih krajev bolje sprejema, kot tukaj saj je relativno zaprt krog tukaj.

I: Kdo so po vašem mnenju inovativni akterji oz. podjetja v regiji?

R: Sigurno je zgodba o uspehu »Enigma«, to je podjetje, ki se ukvarja z izdelavo spletnih strani in aplikacij. Drugače pa računam na podjetja, ki so inkubirana v inkubatorju, da bodo čez čas postala uspešna in večja.

I: To, da gre podjetje čez inkubator je po vaše prednost?

R: Sigurno je prednost. Dobiš tudi neko mrežo s pomočjo inkubatorja in lažje napreduješ, kot če bi bil sam.

I: Kako pa ocenjujete zaposlovanje mladih po končani fakulteti? Se vam zdi dotok svežega in inovativnega znanja v podjetje pomembno?

R: Ja težko ocenjujem to, ker zaenkrat nimam veliko izkušenj. Je pa to za gospodarstvo tukaj dobra stvar. Jaz upam, da bodo študentje na Obali našli tukaj stalno prebivališče in možnost dobrega zaslužka.

I: Vaše podjetja pa bo ponudilo možnost tistim, ki se bodo izkazali?

R: Definitivno računamo na mlade kadre, ki bi se lahko pri nas zaposlili ali pa bi z njimi sodelovali na kakšen drugi način.

I: Torej podporna okolja, kot so npr. inkubatorji pospešujejo nastanek podjetij?

R: Ja, definitivno.

I: Kaj pa kakšna pomanjkljivost? Prej ste že omenili, da gre predvsem za pomoč »tehnične« narave.

R: Načeloma inkubator na tej ravni kjer je sedaj deluje idealno. Kvečjemu bi lahko bili bolj aktivni pri iskanju raznih poslov za podjetja, ampak tukaj bi podjetja morala prva izkazati interes za to. In če bi to izkazala bi jim inkubator verjetno to omogočil.

I: Misliš, da je potrebno neko regijsko središče oz. tehnološki park?

R: Sigurno bi bilo to dobro za podjetništvo, da bi bila neka podjetniška cona kjer bi našla mala in mlada podjetja našla svoj prostor. Podjetja, ki gredo ven iz inkubatorja po navadi še niso 100% pripravljena za trg in bi v takem okolju lažje »izplavala«.

I: S kom največ komunicirate- ali so to poslovni partnerji, institucije...?

R: Največ komuniciramo z našimi potencialnimi strankami. Drugo pa z našimi dobavitelji.

I: Od kod pridobivate informacije, znanje ipd...?

R: Znanja pridobivamo tako, da gremo na teren pogledati in pogovarjat z domačini (tukaj govorim za razvoj raznih produktov). Drugače pa tudi preko raznih izobraževanj ter knjig in učbenikov.

I: Rekli ste, da se sedaj dobivate enkrat tedensko (celotna ekipa) in delate načrte ter usklajujete svoje poglede ter mnenje?

R: Na določeno temo poizkusimo razrešiti probleme, ki se pojavijo in na neki operativni ravni narediti načrte za naprej.

I: Kateri tip komunikacije je bolj pomemben za vas- formalni ali neformalni?

R: Neformalni definitivno.

I: Verjetno gre pri vas tudi za neko druženje izven podjetja?

R: Gre tudi, ampak v privatnem življenju nismo tako skupaj. Gremo pa vsake toliko skupaj ven.

I: Kakšen pa je pomen informacijsko-komunikacijskih tehnologij oz. virtualne skupnosti?

R: Takšne skupnosti so sigurno pomembne, tudi za pridobivanje novih strank npr. tudi Facebook je tak primer. Jih bomo sigurno uporabljali tudi v prihodnje.

I: Kaj pa v smislu komunikacije znotraj podjetja?

R: Komuniciramo predvsem preko e-mailov.

I: Ali menite, da je za skupno učenje in pretok znanje ustrežnejše, če imate pogoste stike z ljudi, ki jih ne poznate dobro ali je boljše imeti stike z ljudmi, ki jih poznate in se z njimi pogosto srečujete?

R: Odvisno. Veliko se naučiš od ljudi, ki jih poznaš in prav tako lahko tudi od ljudi, ki jih slabše poznaš. Težko karkoli rečem.

I: Bi vi zase rekli, da se gibljete v manjšem bolj zaprtem krogu ali ste vključeni v več različnih krogov?

R: Zase lahko rečem, da sem bolj odprt človek in se gibljem v širšem krogu.

I: Če bi morali opredeliti s katerimi zunanji institucijami na lokalnem nivoju največ komunicirate, Univerza, ZRS, RRC..., kaj bi izbrali?

R: Največ komuniciramo z občinami, drugi so potem Univerza in RRC.

I: Z občinami imate torej redne stike, z drugimi pa bolj občasne?

R: Za občine izvajamo nekatere posle in enako velja za Univerzo in RRC- sodeljumeo predvsem na raznih projektih.

I: Upate, da boste z Univerzo več sodelovali v prihodnje?

R: Tako ja.

I: Ali lahko navedete kakšen konkreten primer sodelovanje z institucijami ali posamezniki iz akademske sfere?

R: Za FHŠ in ZRS smo izpeljali kar nekaj izletov za njihove goste. Skupaj z ZRS in FHŠ pa smo tudi prijavili določene projekte, kot partnerji.

I: Kako bi ocenili sodelovanje pri prijavah na projekte? Verjetno prihaja do različnih metodoloških pristopov. Kako se sporazumevate?

R: Ponavadi si razdelimo naloge in vsak ima svojo nalogo za rešit kot najbolje ve in zna glede na kompetence. Zaenkrat ne vidim težav.

I: Je pa pomen interdisciplinarnosti pomemben?

R: Ja. Vsak dela to kar najbolje zna in tako je tudi pri projektih- vnaprej si določimo naloge in uskladimo.

I: Kako je pa s povezanostjo z drugimi podjetji (v regiji, Sloveniji in tujini)?

R: Konkretno smo z drugimi podjetji (agencijami) povezanimi tako, da naše storitve ponujamo za njihove goste. Določeni naši aranžmaji so v ponudbi drugih agencij, ki jih ponujajo njihovim gostom.

I: A s kakšnim podjetjem razvijate kakšen nov produkt-proizvod?

R: Ne, saj vse razvijamo sami. Morda imamo kakšne podizvajalce s katerimi sodelujemo.

I: Ali menite, da boste v prihodnje?

R: Mislim, da ne.

I: Kako bi ocenili vlogo države (pri ustanavljanju podjetja ipd...)?

R: Države tukaj ne morem kritizirati, saj ona financira to okolje (inkubator). Zelo mi je všeč, da se lahko na hitro in poceni ustanovi novo podjetje. Kar mi pa ni všeč pa so davki. Mlada podjetja že na začetku padejo v kategorijo »normalnih« podjetij in so tako obdavčena in tu je problem. Lahko postaneš nelikviden in zaradi visokih davkov tudi nekonkurenčen v tujini.

I: Rešitev bi bila nižja davčna stopnja na začetku?

R: Vsaj na začetku, da bi bile te spodbude malo večje. Sicer se podjetja lahko prijavijo na razne razpise, ampak te razpisi so predvsem za visoko tehnološka manj pa za storitvena podjetja, kot smo mi.

I: S tega vidika so visoko tehnološka podjetja v prednosti?

R: Ja. Bolj ali manj se spodbuja to, saj država radi vidi visoko dodano vrednost in s tem je tudi večji napredek.

I: Kako je pa s stiki z predstavniki civilne družbe?

R: Imamo stike z lokalnimi skupnostmi (vaškimi odbori), lokalnimi društvi in muzeji.

I: Kako pa ocenjujete zmožnost regije za inovativni preboj? Katere so prednosti in kaj so ovire?

R: Hendikep Obale je, da ja majhna in da ima zaprt krog ljudi v katerega je težko vstopit. Več ali manj se eni in isti ljudje pojavljajo na visokih položajih in zato je ogrožen razvoj. Razen, če se iz ozadje ne pojavijo neki novi obrazi in inovativni igralci, ki spodbudili ta razvoj z novim pristopom in podjetji. Drugače sem glede tega, da bi velika podjetja bila

kreator hitrejšega razvoja skeptičen. Ravno zaradi tega, ker ne postijo novim in »svežim« ljudem zraven.

I: Verjetno je turizem ena od prednosti in priložnosti Obale?

R: Ja sigurno, ampak tudi tukaj je relativno zaprt skupaj, ker so na trgu že 20-let ene in iste agencije, ki ponujajo ene in iste programe ter imajo tudi več ali manj razvejano vejo v tujini in dobro povezavo z lokalnimi hoteli. Tukaj se bom spet ponovil- tudi tukaj je krogi relativno zaprt in moraš biti zelo vztrajen, da postaneš »nekdo«.

I: Ali menite, da je bil v zadnjih letih narejen napredek v smislu doseganja ciljev Lizbonske strategije?

R: Strategijo poznam bolj bežno. Z ustanovitvijo Univerze je Obala na tej ravni precej pridobila. Kot sem že rekel bi morali predvsem povezati Univerzo z gospodarstvom, da bo to sodelovanje bolj dvosmerno. Tudi to, da bo začela Univerza bolj sodelovati pri kreiranju razvoju znotraj občin. Tukaj občine še vedno relativno delujejo samostojno in ne »pustijo« strokovnjakom z Univerze, da bi jim pomagali.

I: Menite, da je tukaj možna koncentracija svežih in inovativnih kadrov ter ustvarjanja? Bodo študenti ostajali tukaj?

R: Jaz upam, da bo tako. Se bojim pa, da ta baza ne bo velika in bo predvsem odvisna od iznajdljivosti študentov. Dela bo manj (v primerjavi z Lj.) in se bodo pojavili s časom oz. z nastankom novih podjetij.

I: Vi se verjetno kar veliko prijavljate na projekte EU. Verjetno vam je to pomemben vir?

R: Definitivno so nepovratna sredstva pomemben vir za podjetja in verjetno ta tudi brez teh sredstev ne bi preživela.

I: Kako pa bolj na splošno ocenjujete potek črpanja sredstev iz EU skladov?

R: Kar se tiče razpisov na občinski ravni so ti dosti enostavni in sredstva tudi hitro pridejo, Kar se pa tiče EU sredstev pa se tukaj postopki preveč vlečejo in tudi denar

prihaja prepočasi. Konkretno razpisa za obdobje 2007-13 Interreg SLO-ITA za male in srednje projekte še vedno ni zunaj, kar sem mi zdi glede na to, da smo že 2009 absurdno.

I: Se boste prijavi na ta razpis?

R: Sigurno.

INT-2/OKR (PI-1/OKR)

I: izpraševalec

R1: respondent 1

R2: respondent 2

I: Ali lahko na začetku opredelite dejavnosti institucije in pa kratko zgodovino oz. nastanek?

R1: Mi smo organizacijska enota ZRS-ja – center za sodelovanje z gospodarstvom. Smo člani EEN, ki jo ustanovila Evropska komisija za spodbujanje podjetništva in razvoja podjetij, predvsem srednjih in majhnih. Storitve pa so tudi namenjene raziskovalnim ustanovam, npr. Univerzi. Prej so obstajale dve mreži- ena je bila Euro info center katere je bil član tudi ZRS, druga pa je bila Inovacijsko-relejni center. Obe je podpirala Evropska komisija. Razlika je bila v tem, da je Euro-info center pokrival poslovna sodelovanja in evropske projekte ter nekako pomagal podjetjem na teh projektih. Inovacijski-relejni center pa je bil bolj usmerjen v prenos tehnologij. S 1.2008 sta se mreži združili in s tem tudi storitve za podjetnike tako, da dobijo vse na enem mestu. Pri združitvi so nastala tri področja delovanja mreže in sicer:

- modul A, ki pokriva poslovno sodelovanje. Tukaj imamo bazo podjetij in potem jim iščemo poslovne partnerje ipd... Organiziramo tudi razna izobraževanja, delavnice, poslovna srečanja (tudi v tujini).
- Modul C (bom preskočil modul B) je pomoč vključevanju podjetij v evropske projekte. Tukaj si pomagamo z določenimi orodjih, kjer se kopičijo potrebe po partnerjih na projektih in potem to nudimo našim strankam.

I: Ali so vaše storitve brezplačne?

R1: Naše storitve so brezplačne, ker smo »pokriti« iz EU fonda, kot projekt. Mreža je sestavljena iz konzorcijev. Mi smo slovenski konzorcij, ki ima šest partnerjev: Univerza na Primorskem – ZRS, Inštitut Jožef Štefan, Gospodarska-obrtna zbornica, Mariborska razvojna agencija, Univerza Maribor- Center za interdisciplinarne in multidisciplinarne raziskave. Tako je tudi drugod po Evropi.

I: Vi ste torej edina taka oblika v Slovenija?

R1: Ja smo edini konzorcij v Sloveniji. S tem, da mi (naša mreža) teritorialno pokrivamo prostor do Postojne. Zdaj bom prišel na modul B. Tukaj gre za tehnološko sodelovanje. Pomagamo pri iskanju partnerjev predvsem na tehnološkem področju. Kot primer: podjetje je razvilo neko tehnologijo z nekim namenom in ve da se da to uporabiti tudi na drugih segmentih ali državah in neko podjetje prav tako tehnologijo potrebuje, ker nima lastnih sredstev ali sposobnosti za njen razvoj ali obratno. Mi smo, kot nek posrednik saj imamo veliko bazo, cca. 4000 profilov - od medicine, biotehnologije do elektronike, letalstva...različna področja. Poudarek je na inovativnosti in zmanjšanju stroškov proizvodnje ipd...

I: Od katerega leta torej delujete?

R1: Euro-info center je že od 1987. Združena mreža pa 2008.

I: Kakšna je organizacijska struktura znotraj vaše institucije?

R1: Imamo vodjo in smo razdeljeni po področjih. Jaz in R2 pokrivava modul B, sodelavec pokriva modul C in sodelavka pokriva modul A in imamo še dve za promocijo in organizacijo dogodkov.

I: Kako poteka delo- bolj individualno ali timsko?

R1: Predvsem timsko. Delujemo tako, da prvi stik s podjetjem poteka preko e-maila ali telefona. Mi si npr. izberemo neko področje in zanimiva podjetja, predvsem tehnološko naravnana, in potem jih obiščemo. Ponavadi greva dva in podjetjem predstavimo vse naše

storitve. Če oni izrazijo interes po naših storitvah si potem glede na področje razdelimo naloge oz. naredimo akcijski plan, ki je razdelan po točkah »ta naredi to...«.

R2: Gre v bistvu za neko kombinacijo med timskim in individualnim delom. Posamezne naloge izvaja vsak glede na njegovo področje dela.

I: Kakšno vlogo ima po vašem bližina akademskega okolja in inštitutov za razvoj inovativnosti oz. novih tehnologij? Kaj vam pomeni pojem inovativno okolje?

R1: Če obstaja sinergija med podjetji in raziskovalnimi ustanovami potem to veliko pomeni. Vendar, če je npr. podjetje ICP, raziskovalna ustanova zraven pa družboslovna te sinergije nikoli ne bo oz. mogoče na neki zelo redki branži. V takih primerih potem ni nekega razvoja področja. Če pa je raziskovalna enota podobno usmerjena kot podjetja v bližini pa sigurno pride do sinergij in razvoja ter skupnega vlaganja. Na eni strani so bolj teoretična znanja na drugi bolj praktična in ko se to združi je lahko uspešno.

I: Kako bi ocenili Obalo- ali gre za inovativno okolje?

R1: Če pogledam podjetja so ampak jih je malo. Kar se pa tiče ustanov pa bi lahko bilo malo več jih z tehnične branže, saj razvoj temelji na tehniki oz. tehnologij (saj jaz tako gledam).

I: Torej je premalo ustanov z tehničnega področja?

R1: Tako ja. To zelo primanjkuje in zato po mojem tudi ni takih podjetij.

R2: Po mojem je situacija nezadovoljiva. Same raziskovalne institucije so naravnane tako, da so glavni cilj raziskovalcev objave in zbiranje točk, prijavljanje CRP-ov in tukaj se konča. Sodelovanje z gospodarstvom precej šepa.

I: To je najbrž obojestransko?

R2: Tako ja. Gospodarstvo pa je precej zaprto. Vidimo pri obiskih podjetij, da imajo neke zadržke oz. distanco in se bojijo razkrivat neke stvari ali konkurence. Ni odprtega odnosa in komunikacije. Bi se dalo dosti več narediti. Mogoče tako gledamo, ker se nahajamo tukaj na ZRS, ki je usmerjen bolj v družboslovje in nam je težje vzpostavljati te

stike med raziskovalci in gospodarstvom. Težko najdemo neko povezavo med npr. zgodovinarjem in podjetjem, čeprav bi tudi to bilo možno in tak interdisciplinarni pristop bi se dalo vzpostaviti v npr. turističnem sektorju. S kakšnim podjetjem HI-TECH naprav pa je to malo težje.

I: Kako gledate na razlike med Ljubljano in manjšimi mesti, kot je Koper z vidika inovativnega okolja, prenosa znanj, tehnoloških podjetij. Ali je velika razlika po vašem?

R1: Seveda že samo število prebivalcev, če dam primer- po zaključku šolanja v Ljubljani, smer telekomunikacije, sem malo raziskoval Ljubljano in sem rekel, da bi lahko vsakih 500m našel podjetje kjer bi se lahko zaposlil. V Kopru razen Telekom in še enega podjetja, ki se je tako ali tako potem reorganiziralo in ni imelo več telekomunikacijskih storitev, nisem našel ničesar. Že to mi je dalo misliti na te velike razlike, vendar se sedaj tudi spreminja. Verjetno je tudi Ljubljana že kar zasičena, ker vedno več študentov tam ostaja.

I: Ali lahko naštejete nekaj inovativnih in kreativnih akterjev oz. podjetij v regiji?

R1: Razvojno dobri so Bsport, ki pa niso tehnološki.

R2: V Sežani so Kontrolni sistemi, ki delajo modulatorje. V Tolminu so Instrumental technology.

R1: Na Obali visoko tehnološko? Lahko rečemo AGB LAB in podjetja povezana z njimi. Oni so kar močni na področju elektronike, saj so zmožni na tem področju narediti »vse« od konstrukcije do proizvodnje prototipov ipd...

I: Ali imajo naštetja podjetja nek skupen imenovalec oz. lastnost, ki je vsem skupna (velikost...)?

R1: To, da je notri v podjetju znanje- visoko strokovni kader in specializacija.

I: Kako vaša institucija prispeva k nastajanju inovativnih skupin in okolja?

R1: Mi nudimo bolj storitve in pomoč. Mi nismo neki »razvojniki«.

I: Ali ste neposredno povezani z drugimi institucijami npr. inkubator ipd...?

R1: Mi sodelujemo z vsemi od tehnoloških parkov do inkubatorjev.

I: Tudi širše gledano, ne samo v tej regiji?

R1: Ja. Sodelujemo npr. z Inštitutom Jožefa Štefana, ki je del konzorcija. Tudi s tujimi institucijami imamo povezave preko naše mreže.

I: Kako ocenjujete zaposlovanje mladih diplomantov, doktorantov z vidika dotoka svežega znanja v podjetje in ali mislite, da to poteka na zadovoljivem nivoju?

R1: Ponavadi doktor ostane na univerzah in ne gre v podjetništvo oz. jih je malo. Jaz imam občutek, da tisti, ki so res dobri strokovnjaki se po končanem študiju ne vračajo ampak ostajajo v Ljubljani. Kvečjemu so kakšni primeri, ko se vračajo in ustanovijo novo podjetje, ni pa tega da bi se zaposlovali in v podjetja vnašali nov tok in sveže ideje.

I: Kakšen vpliv pa imajo tehnološki parki, razvojne agencije inkubatorji in podobna okolja na prenos znanja in nastanek novih podjetij?

R1: Gre predvsem za začetno pomoč in zagon. Da postanejo bolj »hrabri«. Potem naprej pa ni neke podpore in je predvsem odvisno od vsakega posameznika.

I: Torej lahko bi npr. rekli, da je inkubator za zagon podjetja potem pa nastopi vaša mreža, ki nudi neke storitve za razvoj in iskanje partnerjev ipd...?

R1: Tako ja.

R2: Je pa vmes verjetno ena luknja. Bodoči podjetnik, ki ima neko idejo gre na inkubator kjer ga »pošlihtajo« ter dobi v tistem letu in pol svetovanja, pomoč in druge ugodnosti. Problem je tukaj, ker ni tehnološkega parka in se moramo »štuliti« v Gorico. Naša mreža pa je še daleč potem in zato nastane neka luknja. Mi nastopimo v bistvu v tisti fazi, ko je podjetje že močno in se širi navzven ter išče strateška partnerstva. V tem umestnem obdobju, ko je podjetju najtežje jaz ne vidim, da bi podjetja dobila podporo s strani institucij.

I: S kom največ komunicirate? Verjetno so to stranke oz. podjetja?

R1: Tako ja.

I: Kako pa vi znotraj institucije pridobivate nova znanja in informacije?

R2: Nekaj pripravljajo na ravni mreže- gre za razna usposabljanja na neko določeno temo, ki jih pripravi posamezni center. Mreža tudi pripravlja povzetke »factsheete«, publikacije, primere dobrih praks iz katerih veliko črpamo. Dosti se udeležujemo tudi raznih predstavitev v Sloveniji in pa tudi tujini. Mislim, da se precej usposabljam.

I: Torej to poteka pogosto?

R1: Tako ja. Mreža to zelo spodbuja in tudi dobiva sredstva za to.

I: Katere pa so najpogostejše oblike komunikacije znotraj vaše mreže? Gre za bolj formalni ali neformalni tip?

R1: Prevladuje bolj neformalen tip tukaj med nami in tudi v naši slovenski mreži oz. konzorciju. Sicer je na začetku bil bolj formalen tip, ker se nismo poznali vendar sedaj poteka večinoma neformalno vse.

I: Kako pa poteka to komuniciranje? Ali imate tedenske sestanke?

R1: Ponavadi smo razdeljeni po modulih in imamo tro mesečne sestanke po modulih. Potem imamo tudi skupne sestanke in se slišimo tudi po telefonu. Poznamo se med seboj tako, da vemo kdo je za kakšno področje in se pokličemo ali vprašamo preko maila.

I: Znotraj vaše skupine pa komunikacija verjetno poteka non stop?

R1: Ja. Znotraj evropske mreže, kjer nas je zaposlenih več kot 1000 pa uporabljamo neke svoje kanale.

I: Ali mogoče v tem primeru uporabljate virtualne skupnosti ipd...?

R1: Tako. V bistvu imamo eno orodje- Intranet, ki deluje kot nek forum in je razdeljen po tematikah oz. skupinah. Po teh skupinah imamo tudi sestanke. Jaz sem npr. član skupine ICP kjer spodbujamo podjetja in jim nudimo še dodatne storitve, da smo še bolj povezani. Če npr. neko podjetje razvija nek softwear takoj pokličem kolege iz tujine in

rečem, da imam podjetje, ki to in to razvija in ali imajo kakšno podjetje, ki bi sodelovalo na tem področju. Tako ta komunikacija poteka hitreje. Delamo tudi skupne aktivnosti in tako funkcionirajo tudi druge skupine.

I: Ali menite, da je za skupno učenje in pretok znanje ustrežnejše, če imate pogoste stike z ljudmi, ki jih ne poznate dobro ali je boljše imeti stike z ljudmi, ki jih poznate in se z njimi pogosto srečujete?

R2: Po mojem bolj drugo, ker vedno obstaja neko obdobje prilagajanja. Ko preideš prvo faza je bolj intenzivna komunikacija in pretok znanja.

I: Bi vi zase rekli, da se gibljete v manjšem bolj zaprtem krogu ali ste vključeni v več različnih krogov?

R2: Jaz mislim, da bolj v nekem manjšem krogu.

R1: Naredimo nek krog strank s katerimi sodelujemo. Tiste stranke od katerih ni odziva, čeprav so perspektivne, mislim da nima smisla, da se trudimo okoli njih.

I: Če bi morali opredeliti s katerimi institucijami na lokalnem nivoju največ komunicirate, Univerza, Inkubator, RRC...?

R1: Z Inkubatorjem in Univerzo, ker smo njen član. Z Inkubatorjem tudi prirejamo največ skupnih dogodkov.

I: Torej gre za nek dvosmeren proces komunikacije?

R1: Tako ja.

I: Ali lahko navedete kakšen konkreten primer oz. projekt sodelovanja z institucijami, npr. Inkubatorjem, RRC ali iz akademske sfere?

R2: Projektov imamo nič koliko, ampak ponavadi so ti mednarodni tako, da bolj tesno sodelujemo s tujimi partnerji. To sodelovanje, ki ga imamo z lokalnim okoljem je neformalno- ni v okviru projektov ampak zaradi medsebojnega interesa. Inkubator ima pač določene storitve in ve, da imamo mi določena znanja zato lahko pošljejo stranke k nam in pa seveda obratno.

I: Kaj vam pomeni pojem interdisciplinarnost? Kako prihaja do sporazumevanje med ljudmi iz različnih strok, npr. v vaši organizaciji?

R1: Na področju podjetij je tako, da če je eno podjetje usmerjeno oz. specializirano za eno področje in drugo podjetje za drugo področje tukaj lahko povezava med njimi ustvari nekaj pomembnega.

R2: Čisto konkretno midva z R1 največ sodelujeva – on je iz tehnične stroke in jaz sem ekonomistka (marketing). Midva greva skupaj na podjetje in on bo bolje razumel in bo boljši sogovornik na tehničnem področju, medtem pa ko bom jaz razmišljala o drugih stvareh. Na primer kaj to pomeni strateško za podjetje, kako se to odraža na prodaji ali na marketinških dejavnostih... Tako, da to kombiniramo in vsak ima svoj doprinos, da damo podjetju boljšo in bolj izčrpno rešitev in drug vpogled, kot če bi bila oba iz iste stroke. Zaposleni tukaj smo kar iz različnih strok- dve ekonomistki, en elektro smer, antropologa in sociologa.

I: Torej kljub temu, da ste iz različni strok na koncu najdete skupen jezik?

R1: Ja.

I: Kako vidite vašo institucijo v kontekstu regionalnega razvoja regije?

R2: Nameni so dobri učinki pa ne tako. Razlogov je več.

R1: Eden je v začetku naše mreže, ker je bilo malo trokiranja v samih orodjih do same promocije. Enkrat, ko bo to zalaufalo se bo tudi povečala učinkovitost.

I: Mislite, da boste vplivali tudi na regionalni razvoj?

R1: Ko bomo postali prepoznavni mi ne bomo spodbudili nekoga, da bo zato nekaj razvil. On bo razvil, ker ima to sposobnost in znanje. Bo pa vedel, da se lahko na nas obrne. Da bi zaradi nas bila naša regija bolj razvita, mogoče po eni strani.

I: Mogoče z vidika, da se z vašo pomočjo podjetje širi in pridobiva partnerje ter EU sredstva?

R1: Ja in pa tudi tako, da neko tehnologijo iz tujine prinesemo na neko področje. Samo dokler ni interesa.

I: Kakšen pa je interes lokalnega okolja oz. podjetij?

R2: Povpraševanje je, čeprav (mogoče bi se tukaj vrnila nekoliko nazaj)-vse izhaja iz podjetja mi kvečjemu lahko določene postopke pospešimo ne moremo pa jih ustvarjati. Recimo neko podjetje, če ima interes po partnerju iz tujine mu mi lahko nudimo podporo, a to pospešimo. Vendar pa, če bo imelo podjetje samo interes bo prej kot slej tudi samo prišlo do tega. To je mogoče naša dodana vrednost. Dosti krat se zgodi, da pridemo na podjetje in izražajo velike interese in želje, ko pa pridemo do izvedbene ravni pa se vse skupaj ustavi.

I: Imate stike z lokalnimi/regionalnimi predstavniki oblasti (občinami)?

R1: Mi kot mreža zelo malo, ker niti ni potrebe.

I: Kaj pa z predstavniki civilne družbe, društev ipd...?

R1: Mogoče pri kakšnih projektih pridejo društva do nas za kakšno svetovanje.

I: Konkretno, če neki zavod ali društvo išče pomoč pri EU projektih ali se lahko obrne na vas?

R1: Ja. Smo tudi že društvom pomagali. Organizirali smo tudi predstavitve razpisov.

I: Torej niste omejeni na podjetništvo, ampak pomagate tudi nevladnem oz. neprofitnem sektorju?

R1: Tako, čeprav nam to ni primarno. Mi smo najprej dolžni zagotavljati storitve malim in srednjim podjetjem, ampak se obračamo tudi na velika podjetja in nevladni sektor.

I: Kakšen pa je bil odziv z strani nevladnega sektorja?

R2: Dober.

I: Kako vi gledate na to, da tukaj ni nekega gospodarskega središča oz. tehnološkega parka? Mislite, da bi to pripomoglo k razvoju regije in inovativnega okolja?

R2: To zelo manjka.

I: Torej bi bilo zelo nujno, tukaj v bližini Kopra za Obalno-kraško regijo?

R2: Tako ja. Če niti infrastrukture nimaš se zadeve kar porazgubijo oz. tisti, ki ostane na tem območju mora biti res zelo vztrajen, da se mrežijo izven te podpore. To je spet ene zadeva, ki je kot pospeševalnik razvoja regije. To, da se to tako dolgo vleče je nesprejemljivo.

INT-3/OKR (VTP-2/OKR)

I: izpraševalec

R: respondent

I: Če lahko na začetku opredelite kratko zgodovino vašega podjetja oz. nastanek?

R: To podjetje je zelo mlado, ker smo ga ustanovili lani maja in tukaj v inkubatorju smo od septembra. Tako, da smo še v fazi uvajanja, priprave ipd...

I: Ali vas je več ustanoviteljev?

R: Da, trije. Vsi smo iz Italije in delamo na raziskavah tržišča in geomarketinga. Jaz sem strokovnjak iz Geografskih informacijskih sistemov (GIS-a), drugi ustanovitelj je strokovnjak iz geomarketinga in tretji iz področja svetovanja, financ ipd... Tako, da smo se skupaj odločili, da združimo naše kompetence.

I: Torej glavna dejavnost podjetja je?

R: Svetovanje drugih podjetjem z uporabo GIS-ov.

I: Kako poteka delo znotraj podjetja- individualno ali timsko?

R: Odvisno – oboje. Odločamo se skupaj npr. kaj bomo naredili in kakšni so cilji. Ko dobimo projekt ali svetovanje si razdelimo naloge. Vsak dela individualno ampak sodelujemo.

I: Kaj bi opredelili kot glavno poslanstvo podjetja?

R: Mi želimo omogočiti tudi manjšim in srednjim podjetjem, da imajo dobro svetovanje. Verjamemo, da je geomarketing zelo pomemben za delovanje na območju in to do sedaj ni bilo mogoče za manjša podjetja, samo za večja. Predvsem zaradi stroškov. Tako, da mi smo hoteli uporabiti to tehnologijo, da zmanjšamo stroške in da bodo podjetja bolj konkurenčna na tržišču.

I: Kako ste prišli v inkubator?

R: Jaz sem prišla sem v Koper, ker učim na Univerzi (FHŠ) in potem so mi povedali, da je možno dobiti neke informacije in svetovanja na inkubatorju, kar se mi je zdelo zanimivo in sem si rekla, da grem vprašat. Tukaj sem se srečala z direktorjem Škerličem in dobila sem res vse informacije in možnost prostora, kar je zelo pomembno saj je začetek težek. Tako sem se odločila, da ustanovim podjetje v Sloveniji oz. znotraj inkubatorja.

I: Kaj za vas pomeni inovativno okolje?

R: To je okolje, ki je zelo dinamično in v katerem nastaja nekaj novega.

I: Kakšno vlogo ima po vašem bližina oz. povezanost Univerze, inštitutov z razvojem inovativnosti? Prenos znanja v podjetja?

R: Vedno, ko mislimo na inovativnost pomislimo samo na tehnologijo. Jaz mislim, da je tudi metodologija pomembna za inovativnost, kjer je vloga akademske sfere, da se povezuje z podjetniško sfero. Tudi naše podjetje ima tehnološki aspekt ampak menim, da je inovativnost metodologije bolj pomembna kot tehnologija.

I: Bližina inštitutov je torej pomembna na inovativnost okolja?

R: Mislim, da ja. Ampak Univerza še ni dovolj odprta za sodelovanje in pretok. Si želijo ampak ni še. Mislim, da sem jaz edina, vsaj na oddelku, ki ima tako podjetje in želi v praksi uporabljati svoje znanje in drugim omogočiti uporabnost tega, kar delamo na Univerzi.

I: Kako pa mogoče ocenjujete oz. imate izkušnje z razlikami med večjimi in manjšimi mesti z vidika inovativnega okolja?

R: Je lažje, ker imaš več ljudi s katerimi sodeluješ, ampak sedaj, ko so vse te povezave ni več takih razlik. Jaz delam tudi veliko s podjetjem iz Italije in tudi z profesorjem iz Univerze v Vidmu, on npr. dela z drugim prof. iz Klagenfurta. Torej vse je lahko povezano.

I: Torej ni več takih ovir oz. ni več takih razlik kot včasih?

R: Meni je bolj všeč biti v Kopru kot v Ljubljani in mislim, da imaš v manjših mestih več časa.

I: Kdo so po vašem mnenju inovativna oz. visokotehnološka podjetja v regiji? Poznate kakšna?

R: V Šempetru smo bili v enem zelo inovativnem podjetjem- se ne spomnim kako se kličejo.

I: Mislite, da je premalo takih podjetij v regiji? Jih ne poznate veliko?

R: Jih ne poznam dosti in mislim, da jih ni veliko.

I: Kako pa ocenjujete zaposlovanje diplomatov in doktorantov po končanem študiju z vidika prenosa znanj?

R: Mislim, da bodo študenti imeli probleme z iskanjem dela. Tudi za podjetnika ni lahko dobiti študenta, ki bi na univerzi dobil potrebna znanja za delo v podjetju.

Bo vaše podjetje (ko se bo širilo) odprto do sprejemanja mladih?

R: Sigurno. Smo že nekaj razmišljali o mladih raziskovalcih v podjetju. Mislim, da je to zelo pomembno za mlade ampak ni lahko zaradi krize in je težko zaposlovati. Jaz bi že sedaj rada imela zaposlene ampak trenutno ne morem.

S kom največ komunicirate- institucije, podjetja, stranke?

R: Veliko z institucijami oz. fakultetami – v Trstu, Kopru, Videm...

I: Kako pa vi v podjetju dobivate nova znanja in informacije?

R: Tukaj znotraj inkubatorja- oni organizirajo.

I: Kako poteka delo znotraj podjetja- ali imate redno sestanke ipd...?

R: Eden od partnerjev živi v Franciji in z njim komuniciramo preko interneta. Drugi je iz Vidma tako, da se dobimo cca. Vsake 14 dni.

Ali gre za bolj formalen ali neformalen tip komunikacije?

R: Bolj neformalen. Imamo letno poročilo, ki je formalno. Drugače pa sproti neformalno.

Torej uporabljate tudi virtualne skupnosti?

R: Tako ja- skype ipd...Brez tega ne bi bilo mogoče.

Ali se družite izven podjetja?

R: Smo tudi prijatelji in kadar imamo čas se družimo. Tudi z kolegi iz drugih institucij se družimo. Mislim, da je to tudi boljše za kakovost dela.

I: Ali menite, da je za skupno učenje in pretok znanje ustrežnejše, če imate pogoste stike z ljudmi, ki jih ne poznate dobro ali je boljše imeti stike z ljudmi, ki jih poznate in se z njimi pogosto srečujete?

R: Boljša komunikacija je s tistimi, ki jih že poznaš vendar se lahko dogaja, da npr. prosiš za nekaj in ti rečejo bom jutri ipd...ker smo prijatelji. Če pa vprašaš nekoga, ki ga ne poznaš pa je bolj hitro in formalno. So različni načini. Če rabim informacijo pogledam kdo bi bil najboljša oseba, če je to prijatelj grem najprej do njega..

I: Bi vi zase rekli, da se gibljete v manjšem bolj zaprtem krogu ali ste vključeni v več različnih krogov?

R: Več različnih. Boljše bi bilo, da bi bilo še več.

I: Kako bi ocenili inkubator?

R: Odnosi so odlični in dobili smo vse kar smo rabili.

I: Torej ste dobili vse, kar ste potrebovali- predvsem z tehničnega vidika (pisarna ipd...)?

R: Tako ja. Ni bilo potrebno nič razmišljati, vse so oni pripravili, ko smo prišli. Mi smo samo dobili ključ in to je res zelo dobro nastavljeno. Tudi, če rabiš svetovanje vedno dobiš pomoč. Tako, da je to velika pomoč za podjetja.

I: Ali lahko navedete kakšen konkreten sodelovanje z eno od Univerz oz. fakultet?

R: Pred kratkim smo končali eno sodelovanje z »science parkom« (podobno kot inkubator) in imeli so eno podjetnico, ki je rabila svetovanje in mi smo to naredili in oni so to njej plačali. Sicer ni bilo nič »inovativnega«, ona je to rabila za eno restavracijo. Delamo na projektu z Mib-om, predvsem predavanja v zvezi z geomarketingom.

I: Ali prihaja do kakšnih problemov- težave pri sodelovanju z akademskih krogom? Različni metodološki pristopi?

R: Jaz nisem imela nikoli problemov pa smo imeli že kar nekaj projektov.

I: S kom pa konkretno sodelujete tukaj v Kopru?

R: Tukaj sem na oddelku za geografijo na FHŠ.

I: Kakšen je za vas pomen interdisciplinarnosti?

R: Jaz sem geograf in geograf je že po definiciji interdisciplinaren. Mislim, da brez interdisciplinarnosti ne gre. Tako tudi v geomarketingu, ki ima različne pristope-komunikacijo, prostorske analize ipd...

I: Torej je interdisciplinarnost zelo pozitivna?

R: Tako ja.

I: Vi ste nekako oboje- teoretik in praktik?

R: Tako ja. Teorijo sem pridobila skozi študij potem pa sem na projektih v Trstu dobila tudi prakso. Zdaj s podjetjem pa še več, to mi je » bigger challenge«. Je oboje pomembno- z vidika podjetja pa je bolj pomembna praksa. Z vidika univerze pa obratno.

I: Pride do skupnega jezika med teoretiki in praktiki, če delajo skupaj?

R: Ja in mislim, da je zelo pomembno, da podjetja sodelujejo z univerzami.

I: Ali se vaše podjetje povezuje z kakšnimi drugimi podjetji v bližini?

R: Tukaj ne. Samo s podjetjem v Italiji- sedaj smo podpisali poslovno pogodbo o sodelovanju.

I: Imate kakšne stike z lokalnimi/regionalnimi predstavniki oblasti?

R: Z RRC-jem v Kopru.

I: Z njimi sodelujete?

R: Nekaj smo se pogovarjali, bomo videli. Mi bi radi sodelovali z gospodarsko zbornico. Smo odprti za sodelovanje.

I: Kako gledate zmožnosti te regije za inovativni preboj? Prednosti in ovire?

R: Mislim, da bo primorska zelo napredovala glede inovativnosti. Tudi, če gledamo Trst je v zadnjih letih veliko napredoval z tega vidika in mislim, da je te vse ena zelo atraktivna cona.

Tudi zaradi klime ipd... in vedno več fakultet. Portorož in Pirana imata turizem, Koper Luko ampak bi moral razvijati tudi inovativno okolje. Več bo tudi povezovanja in sodelovanja z italijansko stranjo.

I: Mislite, da bi bilo nujno potrebno gospodarsko središče ali tehnološki park?

R: Ne vem, če manjka. Jaz nisem imela problemov, npr. dobiti prostore.

I: Torej neko tako središče ni pogoj za hitrejši razvoj?

R: Je koristno ampak ni nujno. Najbrž čez pet let pa bo.

I: Ali menite, da je bil v zadnjih letih narejen napredek v smislu doseganja cilje v Lizbonske strategije?

R: Sigurno. Tudi, če gledamo Koper se je veliko pozitivnega zgodilo.

I: Torej je tukaj možna koncentracija inovativnih kadrov?

R: Mislim, da ja. Sigurno.

I: Ali črpate sredstva tudi iz virov EU?

R: Zaenkrat še ne, ampak bomo.

INT-4/OKR (PI-2/OKR)

I: izpraševalec

R: respondent

I: Če na začetku opredelite dejavnost vaše institucije in pa nastanek oz. kratko zgodovino?

R: Mi smo nastali leta 1993 kot Zavod za pospeševanje podjetništva in obrti, leta 1998 pa je prišlo do prvih zaposlitev in takrat smo se preimenovali v Regionalni razvojni center in se začeli poleg podjetništva (ki je bila glavna tema) ukvarjati tudi z drugimi področji-regionalni razvoj, okoljskih projektov in drugih. V letu 2001 pa smo podpisali pogodbo in pridobili status regionalne razvojne agencije.

I: Kdo je dal pobudo za ustanovitev?

R: Takrat je bil sprejet zakon o skladnem regionalnem razvoju in po Sloveniji so se formirale regionalne razvojne agencije in je bilo zahtevano, da občine pooblastijo ali ustanovijo novo organizacijo. V našem primeru je občina pooblastila nas, da izvajamo naloge regionalne razvojne agencije.

I: Kako poteka delo v vaši organizaciji- gre za individualno ali projektno oz. timsko delo?

R: Projektno delo.

I: Kakšno je vaše sodelovanje z Univerzitetnim inkubatorjem in drugi institucijami- npr ZRS... na lokalnem nivoju?

R: Sodelovanje poteka kolikor je potrebno. Skušamo pripraviti osnove za ustanovitev tehnološkega parka. Tukaj smo povezani z inkubatorjem, Univerzo, podjetji, občino.

I: Vi pripravljate ustanovitev tehnološkega parka?

R: To je ena od glavnih zadev, ki jih skušamo speljati, ki je najtežja trenutno. Drugače pa na posameznih projektih itak sodelujemo npr. NTERREG, čezmejnih odvisno od projekta do projekta.

I: Kaj je glavno poslanstvo institucije?

R: Regionalni razvoj.

I: Kako pojmuje in inovativno okolje in kakšno vlogo ima po vašem povezanost in bližina univerz, inštitutov z gospodarstvom?

R: To je danes nujna povezava drugače ne teče nič. Gospodarstvo se mora napajati od nekje, mora dobivati neko znanje in če zadaj ni univerze in podpornih institucij zadeva ne teče prav. Tako, da danes je to nujno in drugače ne gre.

I: Kakšne so po vašem razlike med večjimi mesti- Ljubljana, Maribor in drugimi manjšimi mesti?

R: Ljubljana je privilegirana , Maribor precej zaostaja in potem capljamo še ostali. Vse se steka v Lj.- od znanja do kapitala. Vse se koncentrira v Lj. In več kot trobimo o regionalnem razvoju bolj se koncentrira razvoj samo v Lj. Manjše mesto/kraj je periferija na žalost.

I: Kdo so po vašem mnenju inovativni akterji v regiji?

R: Je par podjetij in posameznikov. Npr. Robotina, ki je trenutno na Kozini, A-tech in Harfa si, ki je v Kopru. Imamo kar nekaj manjših podjetij. To so taka podjetja s katerimi se dogovarjamo glede tehnološkega parka in so zainteresirana, da se nekaj razvije. Tako bodo tudi oni črpali kader, znanje ipd. Kadri se niso imeli kje zaposlovat v tej regiji in so odhajali oz. ostajali v Ljubljani ali odšli v tujino. Vsa industrija je propadla. Prej smo imeli npr. inštitut na Tomosu kjer so se koncentrirali kadri predvsem iz strojne stroke, Cimos še nekaj caplja... Hočem povedat, da se je v 90-tih vse usulo in inovativnost je šla dol tako, da je bilo na posameznikih, ki so se znašli in bili obenem še toliko lokal-patrioti, da so si tukaj odpirali firmo in razvijali te zadeve naprej. Ampak na splošno je katastrofa, čim ni inštitucij kot npr. inkubator ali tehnološkega parka to znanje ne prihaja dol (sem) in če ni zraven še univerze, ki ima ustrezne študijske programe in podobno.

I: Glavna značilnost inovativnih podjetij so torej visoko tehnološki produkti?

R: Nekaterih. Na žalost jih je premalo.

I: Kako so posamezniki v vaši instituciji povezani z okoljem – z drugimi inštitucijami on podjetji?

R: Povezave imamo s podjetji in inštitucijami. Pomagamo podjetjem pri raznih prijavih na (evropske) projekte , sami prijavljamo projekte...Sodelujemo z vsemi- od občine, podjetij do ostalih inštitucij.

I: Kako ocenjujete zaposlovanje mladih diplomantov in doktorantov z vidika dotoka svežega in inovativnega znanja v podjetje?

R: Tukaj je problem. Ni takih delovnih mest oz. jih je premalo, da bi lahko novi kadri dotekali. Pustimo ob strani, a je sedaj že pol leta kriza saj je že prej bilo premalo. Par

podjetij je propadlo, nekateri so se vrgli v čudne posle npr. Istrabenz. Enostavno ni bilo kapacitet za nova znanja z izjemo par privatnih iniciativ in mogoče od večjih Cimos , ki je pobiral tehnologijo in razvijal svoje produkte.

I: Torej menite, da imajo inštitucije , kot je vaša in inkubatorji ter tehnološki parki velik vpliv na nastanek novih podjetji in inovativnih skupin?

R: Moral bi ga imeti. Sigurno se pospešuje , vendar če ni ustrezne industrije zadaj – podjetij ki to sprejemamo in se razvijajo potem to ni nič. Inkubator je nek začetek, daje vzpodbudo da se lahko tudi mlajši usmerijo v to zadevo. Pravim, da mora biti nekaj večjega zadaj. Zato sem prej omenil, da je Ljubljana tisti center, kjer najdeš vse in zato vsi silijo tja.

I: Imate vi kakšno konkretno izkušnjo, da je vaša inštitucija vzpodbudila ali sodelovala pri nastanku kakšnega podjetja?

R: Mi stalno sodelujemo pri nastanku novih podjetij – imamo točko VEM , vavčerski sistem svetovanja sodelujemo z zavodom za zaposlovanje pri samozaposlitvah ipd...

I: Torej en segment vašega delovanja je prav posvečen temu?

R: Tako je-podjetniškemu svetovanju in ustanavljanju firm. Imamo tudi garancijsko shemo in kreditiranje malega gospodarstva.

I: Ali je veliko zanimanje?

R: Ja, predvsem pri kreditih in denarnih tokovih.

I: S kom največ komunicirate in pridobivate znanja in informacije?

R: Povezani in sodelujemo z veliko organizacijami- JAPTI, SVLR, Ministrstvom za gospodarstvo in drugimi. Izobražujemo se kolikor čas dopušča in tudi z sodelovanjem na mednarodnih projektih in pridobivanju dobrih praks iz tujine.

I: Katere so najpogostejše prakse komuniciranja znotraj vaše inštitucije- formalni ali neformalni tip? Kateri pripisujete večji pomen?

R: Večji pomen ima neformalni tip, čeprav obstajajo tudi formalne oblike- npr. enkrat tedensko sestanek.

I: Kaj pa druženje izven institucije?

R: Občasno tudi to.

I: Ali uporabljate informacijsko-komunikacijske tehnologije ?

R: Večinoma teče vsa komunikacija preko elektronske pošte.

I: Ali menite, da je za skupno učenje in pretok znanja ustrežnejše, če imamo pogoste stike z ljudmi, ki jih ne poznamo dobro, ali je boljše imeti stike z ljudmi, ki jih poznamo in se z njimi pogosto srečujemo

R: Oboje.

I: Ali bi zase rekli, da se pretežno gibljete v manjšem, bolj ali manj zaprtem krogu ali da ste vključeni v več različnih krogov?

R: V več različnih krogih.

I: S katerimi zunanjimi institucijami največ komunicirate na lokalnem nivoju?

R: Pretežno z občinami, ker smo zadolženi z regionalni razvoj. Vendar tudi z drugimi- Gospodarska zbornica, Obrtna zbornica, Zavod za zaposlovanje...praktično z vsemi.

I: Kako bi ocenili stike oz. komunikacijo z Univerzo in posameznimi fakultetami? Gre za bolj občasne ali redne stike?

R: Ne vem. Bolj občasno.

I: Ali lahko navedete kakšen konkreten primer sodelovanja z institucijami in predstavniki iz akademske sfere?

R: Delamo na projektih. Skupaj z ZRS-jem in Inkubatorjem smo prijavljali projekte.

I: Se pri skupnem prijavljanju oz. sodelovanju na projekte pojavljajo kakšni problemi npr. različni metodološki pristopi, praktične izkušnje-rešitve?

R: Akademska sfera ima svoj pristop ampak skušamo uskladiti zadeve. Vsak gleda iz svojega zornega kota. Oni imajo nekoliko drugačnega kot mi ampak prej ali slej se najdemo-vsi smo ljudje.

I: Kakšen je za vas pomen interdisciplinarnosti? Kako se sporazumevajo ljudje različnih strok?

R: Pri nas je to nujno, ker delamo na projektih iz različnih področij: gospodarski, okoljski, človeški viri... Tako, da interdisciplinarnost mora biti. Tudi najemamo razne strokovnjake za določena področja, saj v naši hiši ne obvladamo vseh zadev in če dobimo projekt ga lahko menedžiramo saj smo za to usposobljeni, če gre pa ta strokovni del pa najemamo strokovnjaka, tako da ta pretok znanja mora biti.

I: Torej se na koncu oblikuje skupen jezik med »teoretiki« in »praktiki«?

R: Se mora. Povežemo eno z drugim.

I: Kako vidite svojo institucijo v razvojnem kontekstu / kontekstu regionalnega razvoja?

R: Mi jo vidimo dobro, kako jo vidijo drugi pa je drugo vprašanje. Sigurno smo neki akterji v regionalnem razvoju, saj smo edina inštitucija ki se s tem ukvarja in povezuje občine saj pokrajini nimamo in skupni projekti naj bi tekli preko nas. Kako smo pa pri drugih zapisani to je drugo- vsak si misli, da je drugi slabši in da je on najboljši in tako si mislimo tudi mi zase.

I: Že prej sva omenila, da se povezujete z lokalnimi podjetji ali lahko navedete kakšen konkreten primer, da je vaša institucija pomagala (neposredno ali posredno) pri ustanovitvi kakšnega visoko tehnološkega podjetja?

R: Če se prav spomnim prav visoko tehnološkega ne. Lahko, da je kdo bil ki ga je kasneje ustanovil. Tukaj pridejo z začetnimi idejami in od tukaj naprej se razvija. Mi sledimo kratek čas, kaj se razvija naprej nimamo vpogleda.

I: Večino imate torej stike na začetku potem pa , ko se podjetje ustanovi oz. »osamosvoji« pa ne več?

R: Občasno pridejo tudi nazaj, ker imamo garancijske shemo, kreditiranje malega gospodarstva in nekateri od teh se spet pojavijo in npr. zaprosijo za kredit za širitev tako, da z nekaterimi imamo stike vendar pa ne z vsemi, ker je to praktično nemogoče. Izdajamo pa »Podjetniški glas Primorske«, ki gre vsem podjetnikom tako, da imajo pa oni stik z nami, če želijo. V tem glasilu nudimo razne informacije- od razpisov, izobraževanje itd...

I: Kako se povezujete z območno gospodarsko zbornico in z podobnimi inštitucijami v celotni regiji (Primorski)?

R: Smo povezani predvsem na skupnih projektih npr. Interregih SLO-ITA. Delamo tudi z goriško zbornico, z vsemi obrtnimi zbornicami. Trenutno smo nosilci enega projekta v katerega so vključeni vsi ti akterji od občin do zbornic.

Gospodarska zbornica je (kot sem omenil) naš ustanovitelj. Mi smo registrirani kot zavod in predstavniki obrtne in gospodarske zbornice so v svetu zavoda- so naši nadzorniki.

I: Omenili ste, da imate veliko stikov z predstavniki regionalne oblasti (občino)- kako ocenjujete te stike? So ti dobri oz. kakovostni ali prihaja do kakšnih »kratkih stikov«?

R: Vsega je- od dobrih do slabih. Načeloma teče to sodelovanje (že od leta 2001)- dobro in slabo v glavnem teče.

I: Kako pa sodelujete s predstavniki civilne družbe?

R: Tudi tu sodelovanje poteka. Zdaj konkretno imamo razpis za LEADER program, ker se ukvarjamo tudi z razvojem podeželja in tukaj se organizacije-društva prijavljajo. Sedaj se je zaključil razpis in je kar precej društev predvsem s podeželja, ki so kandidirali in mi smo jim svetovali pri prijavi projektov. Nevladnih organizacij je ogromno. Enkrat smo imeli neke delavnice z NVO-ji in smo šli po spiskih in smo jih našli preko 3000 samo na tem območju. Reči, da sodelujemo, če sodelujem z 20 od 3000 lahko pomeni nič,

lahko pa do so to prav tisti večji, ki funkcionirajo in ostali so manjši. To je relativno. Sodelovanje poteka.

I: Eden glavnih ciljev je ustanovitev tehnološkega parka-gospodarskega središča. Kje bi se nahajalo to središče?

R: V Kopru v poslovni coni. To je precej velik zalogaj. Šlo bi za gospodarsko središče saj smo ena od treh regij v Sloveniji, ki nimamo svojega gospodarskega središča. Po dekretu oz. resolucijskih projektih prejšnje vlade so bila ustanovljena gospodarska središča in kot vemo je bilo to zlobirano in z naše strani ni bilo pravih lobistov in enostavno smo izpadli ven, kljub temu da se dela poslovna cona, tehnološki park, da je Luka Koper z logistično cono tukaj notri itd... Imamo skupek gospodarskega središča, a če ni bil uvrščen na tisti seznam pač ni bil in sedaj skušamo po neki drugi strani se spet uvrstiti noter. Vidim, da potekajo neke revizije in podobno teh gospodarskih središč oz. njihovega financiranja. Kakor slišim in berem mi je jasno, da vseh tistih devet ne bo financiranih kakor je bilo prvotno mišljeno, ker očitno nimajo pripravljenih stvari. Mi pa smo že toliko daleč in imamo pripravljeno, da bi lahko porabili evropska sredstva oz. se angažirali saj vemo, da je slaba poraba evropskih sredstev v Sloveniji. Da se ne podpre tam, kjer imamo projekte že pripravljene in bi lahko direktno že potegnili denar in naredili stvar pa je že druga stvar.

I: Torej je glavni problem politične narave oz. nesodelovanje države?

R: Država nas pač ni uslišala. Dali so nam med resolucijske projekte npr. otok pri Izoli – saj lepo da imamo otok in nimamo nič proti ampak to ni razvoj.

I: To gospodarsko središče bi bilo najbrž zelo koristno za regijo in tudi nujen?

R: Sigurno. Nujen bi bil že pred desetimi leti.

I: Torej zamujamo?

R: Zamujamo strašno. Če pogledamo primere v Italiji kakšna središča so naredili v regiji Friuli in Veneto in kako so se razvili, ker imamo neposreden stik z njimi saj delamo veliko na skupnih projektih in vidiš kako se stvari obračajo pri njih in kako pri nas. Mi

smo sto let svetom na žalost in potem pa smo uvrščeni kot druga najbolj razvita regija v Sloveniji, kar ni ničemer podobno.

I: Kako ocenjujete zmožnosti za inovativni preboj regije (prednosti in ovire) ?

R: Prednosti sigurno imamo saj smo edina regija, ki ima morje in bolj odprt dostop in to našo gospodarsko središče, ki bi nastalo v zaledju luke ima idealne pogoje- je železnica, avtocesta in luka. V Sloveniji ni takega kraja skupaj z Ljubljano. Možnosti so je pa res, da je bilo marsikaj zavoženega v zadnjih letih. Ključna podjetja Istrabenz , Luka Koper (luka ne more kar tako propast), Intereuropa, Banka Koper to so bili ključni nosilci in vidimo kaj se dogaja z njimi. Prej je bil ta zagon in posledično razvijajoča regija, ker smo imeli te nosilne paradne konje, ki so nosili in puščali denar in financirali. Sedaj se za dodatni kapital nimaš na koga obrnit, ker so šli vsi navzdol in denarja ni več.

I: Če se dotaknemo še lizbonske strategije-menite, da je bil v zadnjih letih narejen napredek v smislu doseganja teh ciljev?

R: Bil je narejen ta napredek, saj se svet tako vrti. To so politični agitatorji, ki to vzpodbujajo za maso. V praksi se določene stvari razvijajo, določena podjetja, ki so bolj inovativna gredo v to smer in tudi družba gre nekako v to smer. Ali je to prava smer je spet drugo vprašanje.

I: Menite, da je v regiji možna koncentracija kreativnih kadrov, ki se tukaj zbirajo oz. obstajajo?

R: Možnost je. Kreativni kadri se zbirajo tam kjer se nekaj dogaja in zato pravim, da je Ljubljana vse pobrala oz. prevzela to centralno vlogo saj se tam zmeraj nekaj dogaja. Na splošno kreativca privabiš z okoljem, da se dogaja veliko stvari ne samo stroga tehnologija ali umetnost, ampak da gre za cel sklop različnih dogajanj. Manjša mesta ne morejo nuditi vsega, kar pa lahko večja mesta in v našem primeru je to Ljubljana in zato se tam grupira vse. Možnosti imamo zakaj ne, saj pravim da smo edini z morjem in tudi boljše klimo in to je naša prednost.

I: Kako ocenjujete potek črpanja sredstev iz EU skladov- kako je to pri vaši inštituciji glede na to, da ste kar aktivni v tej smeri?

R: Glede na naše zmožnosti se ne morem pritoževati. Kar je v naših močeh naredimo in izkoristimo. Zatakne se na drugem nivoju, predvsem birokratskem ko ti pregledujejo vse zadeve ipd...Če dam primer Štipendijske sheme, ki je financirana. Mi smo ga uvedli to šolsko leto in ga vodimo. 50% je financirana iz EU, 40% dajo podjetja in 10% občine ampak nismo dobili plačano iz EU sredstev še niti ene štipendije. Občine in podjetja so plačali tako, da naša agencija od mesec septembra »štipendira« teh 50% in to zaradi nekaj birokratov v Ljubljani, ki »pregledujejo vsako številko čevlja od vsakega študenta« oz. ne vem kaj počnejo. Strinjam se, da naredimo določene napake ampak ti ne moreš tako zavirati teh financiranj toliko časa in študentje pa te štipendije dobivajo ves ta čas in mi smo zašli v finančne težave zaradi nekaj birokratov.

I: Kako pa na splošno ocenjujete črpanje sredstev EU v regiji- občina, podjetja...?

R: Se trudijo saj to je edini vir preživetja v današnjem času. Je kar je ampak mi nimamo direktnega dostopa saj nismo pokrajina, kot je npr. pokrajina v Italiji ki ima neposreden dostop do EU sredstev. Pri nas gre vse preko Ljubljane tako, da ni veliko odvisno od nas oz. Slovenci smo tako zbirokratizirani, da zatežimo vse postopke. Jaz vidim, da so v Italiji dosti bolj fleksibilni do tega in spuščajo zadeve naprej ter potem odločajo oz. popravljajo. Kakor pravim res se dogajajo napake ampak naši hočejo imeti, da j vse secirano do zadnjega evra in seveda potem to črpanje zaostaja.

INT-6/OKR (PI-3/OKR)

I: Kako vidite svojo institucijo v razvojnem kontekstu kraja ali regije? Je povezana s podjetji? Ali lahko navedete konkreten primer, da je vaša institucija pomagala (posredno ali neposredno) pri ustanovitvi visokotehnološkega podjetja?

R: UIP bi moral postati del regionalnega inovacijskega sistema v okviru nacionalnega inovacijskega sistema kot ga definira OECD. V regionalnem kontekstu UIP izvaja naloge podpore pri iskanju poslovnih idej, modelov ter nudi podporo do ustanovitve ideje in

pripravi podjetij za preživetje na trgu. Povezani smo s številnimi podjetji v okviru Sveta zaupnikov Univerze na Primorskem in tudi partnerjev projekta Podjetne Primorske ter pri izvajanju tutorstva podjetnikom. Pomagali smo pri ustanovitvi 8 visokotehnoloških podjetij, na zadnje Genelitik d.o.o. – več je na naši spletni strani pod predstavami inkubirancev. <http://www.uip.si/index.php?page=inkubiranci&item=20&id=531>

I: Ali se podjetja (predvsem VTP) povezujejo z drugimi podjetji v vaši bližini oz v okviru regije oz. Gospodarskega središča?

R: Da. Z našimi večeri z uspešnimi podjetniki in tudi v okviru tutorstva. Pomagamo jim tudi pri navezavi stikov.

I: Imate stike z lokalnimi/regionalnimi predstavniki oblasti ter s predstavniki civilne družbe?

R: Da imamo. Obalne občine so naši partnerji v različnih projektih. S civilno družbo preko raznih društev in združenj.

I: Koliko podjetij je vključenih v regionalne/področne podporne institucije kot so inkubatorji, razvojne agencije, tehnološki parki, razvojni projekti gospodarskih središč?

R: Trenutno 12.

I: Kako ocenjujete zmožnosti svoje regije za razvojni in inovativni preboj? Kje vidite prednosti in kje ovire? Ali menite, da je bil v zadnjih letih narejen napredek v smislu doseganja ciljev Lizbonske strategije?

R: Ocenjujem ga kot slabo, ker se navezujemo preveč na turizem, ki je delavno intenzivna panoga. Slednja bi morala biti ena od pomembnih panog z vidika multiaplikativnosti, paradna panoga, pa bi morala biti bolj tehnološka zahtevna in z večjo dodano vrednostjo, ki bi lahko turizem in infrastrukturo financirala direktno ali posredno preko davkov. Premalo je razvojno usmerjenih podjetij. Prednosti so v pozitivnem odnosu do podjetništva (največ podjetnikov na 1000 preb. je v Obalno-kraški regiji, takoj za Osrednjeslovensko) in tradicionalno močno storitveno gospodarstvo – že

preusmerjeno v terciarni in kvartarni sektor. Slabosti v neambicioznosti vodstvenih podjetij, premalo razvoja spin-off podjetij večjih podjetij in diverzifikaciji poslovanja . Glede Lizbone, mislim, da smo v Sloveniji povprečni pri ciljih.

I: Ali menite, da je v vaši regiji/lokaciji možna koncentracija kreativnih kadrov?

R: Da. V ta namen razvijamo šolo.

I: Kako ocenjujete potek črpanja sredstev iz Evropskih skladov v okviru Gospodarskih središč oz. razvojnih projektov teh središč?

R: Slabo. Trenutno v naši regiji ni večjega projekta iz nove perspektive!

FOKUSNA SKUPINA »**LOKALNA IN REGIONALNA RAZVOJNA JEDRA**«

KRAJ: KOPER (OBALNO-KRAŠKA)

SODELUJOČI: **PI -1 (podporna institucija 1), PI-2 (podporna institucija 2), U-1, U-2 (univerza), VTP-1, VTP-2, VTP-3, VTP-4 (podjetja), M (moderator)**

TRANSKRIPT:

M: V redu, bi začeli. Jaz bi na začetku samo par besed povedal da ne izgubljam časa, ker danes ga ni na pretek...torej jaz sem že....mislim, da me poznate, sem vodja raziskovalnega centra na Inštitutu za razvojne in strateške analize, IRSA na kratko. Mi izvajamo več projektov, ki so v glavnem financirani s strani ARRS, se pravi republiške agencije za raziskovanje. Izvajamo tudi aplikativni projekt Lokalna in regionalna razvojna jedra o katerem ste bili tudi obveščeni in v okviru katerega izvajamo intervjuje in tudi fokusne skupine. Torej, tukaj je še kolega, ki je asistent oziroma raziskovalec pri nas, tudi zaposlen...se pravi mi smo neprofitna zasebna raziskovalna ustanova, zavod v bistvu. Potem je tukaj tudi še naš zunanji sodelavec, ki je tudi pomagal organizirati, ki je tudi nekaj intervjujev opravil. Dobro, tako da smo se sedaj seznanili. Zdaj, kaj mi pričakujemo, mislim da imate nek vtis ker ste, če se ne motim dobili izhodišča, iztočnice...torej nas zanima, na hitro rečeno, regionalni inovacijski sistem, kako deluje,

kakšna je povezanost med tistimi institucijami in akterji, ki tvorijo ta sistem. Torej tukaj pač štejejo tako imenovane podporne institucije kot so inkubatorji, tehnološki parki, potem producente znanja kot so univerze, inštituti, seveda podjetnike in druge...bi rekel akterje, ki so zainteresirani za neke razvojne iniciative, za neke nove podjetniške spodbude...in, ki pač delujejo v smislu nekega koordiniranega bolj fokusiranega in uravnoveženega regionalnega razvoja na podlagi znanja in inovacij. Zdaj, mi vemo da v vseh regijah praktično obstajajo te določene institucije, ki se s tem ukvarjajo oziroma ki so del vsega tega inovacijskega sistema. Seveda obstajajo tudi akterji, ki imajo določene želje, določene predstave, vendar kljub temu ne moremo govoriti o nekem zaključenem regionalnem inovacijskem sistemu, ker manjkajo povezave, ker se določene dejavnosti, bi rekel, odvijajo ena mimo druge in ker tudi določene institucije ne delujejo prav v tistem smislu kot bi morale....dobro, mi bi sedaj radi videli, kakšna je situacija v tej regiji, Obalno-kraški regiji, kot veste imamo...dobra pravih pokrajin nimamo, imamo vsaj statistične regije. Mi smo pod lupo vzeli poleg te vaše regije tudi Goriško oziroma severno primorsko, Dolenjsko oziroma jugovzhodno regijo in pa Osrednjeslovensko oziroma ljubljansko regijo. Na te štiri smo se koncentrirali. Seveda ne moremo zaobjet v dveh letih vseh dvanajstih statističnih regij ker ne bi mogli povsod z enako intenziteto izvajati vseh intervjujev in tega kar smo si pač dali kot načrt oziroma kar smo pač hoteli izvest. Torej zdaj se že nekako nagibamo proti koncu empiričnega dela, mi imamo naslednji teden še fokusno skupino na Goriškem, potem smo nekako zaključili, mogoče bomo še kakšen intervju naredili, bomo videli, mogoče nam bo kaj manjkalo, kakšna informacija ali pa morda kakšne stvari ne bodo čisto jasne in v tem primeru bi zaprosili, mogoče tudi koga izmed vas, za neka dodatna pojasnila, nek dodaten kratek intervju, ki je pa lahko tudi preko elektronske pošte. Torej nekje jeseni bomo potem začeli pisati poročilo, mi moramo do konca leta oziroma do konca januarja končat s tem projektom in oddati to ARRS, poleg ARRS je pa sofinancer tudi vladna služba za Lokalno samoupravo in regionalno politiko, ampak večinski financer je pa ARRS. Drugače pa imamo mi še en večji projekt, v katerem pa se bolj ukvarjamo s prenosom znanja oziroma majhnimi podjetji zlasti visokotehnološkimi, iz različnih vidikov, vidikov

socialnega kapitala, z epistemoloških vidikov....to je pa daljši projekt, s tem se bomo pa še štiri leta ukvarjali, v okviru programske skupine, ki traja pet let in je tudi financirana s strani omenjene agencije za raziskovanje. Dobro, zdaj bi jaz predlagal da kar začnemo, fokusna skupina je zato, da vsak pove tisto kar pač misli, da je treba povedat....bi seveda prosil za, bi rekel, da bi se to na čim krajši način povedalo, da ne bi se preveč razvleklo. Zdaj seveda pri fokusni skupini dobimo neka stališča, hkrati pa se tudi stališča spreminjajo, je razgovor neka živa situacija, prepričevanja, argumenti in seveda lahko kdo tudi spremeni svoje stališče oziroma na novo premisli, na novo artikulira svoja stališča in svoja gledanja. Dobro, jaz bi zdaj predlagal da začnemo z vprašanji, vi se pač javite....bi prosil, da preden začnete govoriti poveste svoje ime, tako da vemo potem ko bomo transkripte delali, kdo je govoril, da ne bomo komu drugemu pripisali nekih izjav, da ne bo prišlo do kakšne zmede. Dobro, zdaj prvo tako uvodno vprašanje se nanaša na regije oziroma na ustanavljanje pokrajin. Tukaj so različna stališča. Zdaj seveda ta stvar že toliko časa traja da so nekateri že naveličani...in so mnenja dokaj deljena tudi v smislu, če je sploh relevantno da se še ustanavlja pokrajine. Sicer pa ustrezne vladne službe, tudi ta služba ki sofinancira naš projekt dela na tem in mislim, da imajo dve opciji, ali tri regije ali šest do osem regij. Tukaj še ni odločitev padla. Torej vprašanje se glasi, koliko se vam zdi potrebno, nujno z razvojnega vidika, da se ustanovijo pokrajine. Zdaj, ne glede na število...ampak pokrajine kot relativno samostojne upravne enote, ki naj bi imele tudi neke ingerence in tudi neke resurse za razvojne projekte. Torej, koliko je zdaj pomembno da do tega pride ali pa to mogoče ni tako zelo pomembna zadeva, da bi do tega prišlo.

VTP-2: Ne vem, po moje je definitivno pomembno za eno regijo, da ima sploh možnost imeti take dejavnosti, se pravi dejavnosti raziskave in razvoja. Verjetno je tukaj predpogoj, da imajo določene institucije znotraj svoje regije, kot so univerze, mogoče kakšni inštituti, zaradi tega bi bilo fajn, da so regije tako oblikovane, da ima vsaka regija znotraj sebe vsaj eno tako institucijo kot je fakulteta, univerza, pa kakšen inštitut. Jaz gledam to iz svojega vidika ko sodelujem s kliničnim centrom in pri določenih projektih

pač nudijo podporo tudi z inštituta Jožef Štefan. In se to fantastično pač dopolnjuje, imamo možnost pač delat neke raziskave, ki jih sicer ne bi imeli možnost izvajati. Druga stvar, ki je tukaj pač zelo pomembna je, da vse stvari, ki se dogajajo so zelo, zelo skoncentrirane v ljubljanski regiji. Tako da s tega vidika, da bi se stvar decentralizirala, da bi prišlo do neke »konkurence«, zdrave konkurence, bi bilo po mojem nujno, je pa zelo pomembno seveda potem, kako se te regije oblikujejo in da se ne bi dosti denarja porabilo za majhne učinke.

M: Dobro, se pravi glavni argument je v bistvu decentralizacija oziroma da se ta prevelika koncentracija znanja oziroma človeškega kapitala, ki je v Ljubljani...

VTP-2: ...da se da možnost tudi drugim regijam, da se...

M:da se razdeli bolj pravično...

VTP-2: Ja.

VTP-3: Ja, lahko jaz povem...če govorim z vidika naše dejavnosti, osebno si namreč še nisem izoblikoval mnenja kot državljan Republike Slovenije o regijah, z vidika turizma pa lahko rečem, da trenutno mi regij ne pogrešamo, pač nam so važne destinacije, ki se nekako tržijo navzven, destinacije kot je slovenska Istra na primer, kot je Kras, kot so Brkini. Je pa res, da morda tega ne občutimo toliko, ker smo v nekem regijskem centru, ne, se nahajamo v Kopru, kjer imamo dostop do znanja na univerzi, sodelujemo z univerzo. Nahajamo se v gospodarsko relativno močni občini, kjer ima tudi lokalna skupnost precej sredstev na voljo z razvoj turizma, tako da bom rekel zaenkrat regij kot takih ne pogrešamo.

M: Kakšno mnenje okrog pokrajin? Vi mogoče...

PI-1: Mi sicer delamo, naj bi delali v regiji kjer pokrivamo vseh osem občin, s tem da je tukaj tudi Ilirska Bistrica, ki sicer ni v statistični regiji ampak je že leta 2001 nekako pristopila k nam in delamo skupaj ker nočejo bit z Notranjsko-kraško, to so pač interni problemi njihovi. Glede tega, jaz sem imel mnenje, da je to nujno potrebno, ampak to sem imel pred leti. Sem ga pa spremenil v zadnjem času, ker vidim da je itak vse politika in je to totalno...ena velika floskula rata potem, ko je vse politično opredeljeno. Mi smo imeli sistem nastavljen preden je prišel prejšnji minister Žagar...je bila nastavljena še ta ministrica, prejšnja, Kovačeva ko je bila, je imela nastavljeno, da imamo vsake te statistične regije so v bistvu kot razvojne regije in so imele znotraj tega tako imenovani regionalni razvojni svet, ki je bil sestavljen dve petini gospodarstva, dve petini lokalne samouprave in ena petina NGO-jev. In to mislim, da je edina zadeva kjer je tako nekako razporejeno vse. Ko je prišel nov minister je ta sistem nekako obrnil na glavo in je dal ves poudarek na lokalno samoupravo oziroma na občine, tako da zdaj je glavni v narekovajih v statistični regiji svet županov. Osem županov, ki pač odloča o vseh projektih, o tem denarju ki pride in tako dalje. Za našo regijo je bilo v tem obdobju 2007-2013 na razpolago 31 milijonov Evrov in ta denar izključno lahko uporabljajo občine oziroma njihovi sateliti, bom rekel, javne komunale in podobno. In ni šlo čisto nič za ostale projekte, za gospodarstvo, ne vem, pač za vse ostale inštitucije. Tako da do leta 2013, kar se tiče sredstev za regionalni razvoj, gre izključno na občine in seveda občine so prijavljale tiste projekte, ki najbolj interesirajo posamezno občino. Vsak župan mora pač na koncu svojega mandata nekaj pokazati in zato je šel ta denar več ali manj v ceste, v komunalo in tako dalje, kar ne pravim da ni potrebno, ampak na drugi strani pa ostaja en kup zadev nerešenih. In to nas ne bo pripeljalo daleč, tako imam občutek. Zdaj zadeva naj bi se spet postopoma obrnila, ampak denar več ali manj, ta denar za regionalni razvoj je namenjen za to in ne gre nikakor drugače. Seveda zdaj poskuša vsako ministrstvo spodbujati svoje delovanje, vemo Golobič ima pač druge zadeve in tako dalje, tako da vsako ministrstvo hoče imeti tisti svoj kupček. Če bi bile pokrajine, če ne bi bile res politične, da bi bile...da bi imeli vpliv notri in gospodarstveniki in vsi in da bi ves denar, ki je namenjen nekako regiji, tako ali drugače, ki bi moral biti namenjen in da

je nek tak strokovni odbor, ki bo to malo razporejal, enakovredno znotraj regije, sem v tem primeru za regije. Če pa gre za to, da formiramo spet neke parlamente, neke predsednike regijske in so to odstavniki pasji za odpisane politike, s tem se nikakor ne strinjam. Na žalost vidim, da če bo prišlo do tega, bo to tako. Mi trenutno itak imamo dve regiji, vzhodno in zahodno...to je že v Bruslju in tako dalje, tako da...

M: Kohezijski?

PI-1: Ja, dve kohezijski regiji...ki bi imeli direkten vpliv tudi z Bruslja, to pomeni, da ne bi šlo preko Ljubljane. Vse kar bomo ostalo naredili, znotraj teh pokrajin ker potem to v bistvu niso več regije to so pokrajine, kar bi bile...teh osem ali pač kolikor bi jih bilo, nima spet nikakršnega direktnega vpliva na Bruselj in bi moralo iti spet preko Ljubljane. In tukaj nismo rešili zadeve nikakor, pač spet je vse centralizirano in centrala odreja koliko komu. Vam samo primer povem, kako se recimo odvija denar za regionalne razvojne agencije, govorim za administracijo zdaj. Administracija, to pomeni mi kot Regionalna razvojna agencija, naj bi administrirali ta denar, zbirali projekte in tako dalje...to delo ni enako plačano v Kopru ali v Murski soboti, pri administraciji....mislim, to je že deset let ena in ista zadeva in jim hočem dopovedati, da administracijo ti ne moreš plačevati ali si v razvitem področju ali v nerazvitem področju različno, ker potem bi tudi policijo, ki je v Prekmurju plačevali več kakor policijo, ki je v Kopru. To je skregano z zdravo pametjo in eno je denar za razvojne projekte, direktno za projekte in je razumljivo, da če hočemo vsaj približno zbalansirati te zadeve je normalno, da daš pač več tam kjer je nerazvito. Ne moreš pa za administracijo dajati različen denar. Tukaj je že zadeva, ki se kregamo okoli nje ves čas. Se pravi, same regije...trenutno sem postal tak skeptik in tudi mislim, da ne bodo šle skozi. To je moje mnenje, ker pač sedanja oblast, ki je bila prej opozicija je pač zavrla takrat ko naj bi to prišlo in seveda bo sedanja opozicija zavrla tem, ki bodo zdaj to dali naprej. Ker vem pač, da mora biti dvotretjinsko in mora iti skozi parlament in to po mojem nikakor ne bo šlo in je ves ta napor, ki se zdaj daje v to, da naj bi zdaj ponovno obudili te regije, mislim, da je to strel v prazno.

M: Skeptičen odnos, seveda, kar je čisto utemeljeno. Ali še kdo ima tako mnenje?

VTP-1: Itak je Slovenija sama po sebi ena sama regija. Po velikosti, po prebivalstvu in tako naprej. Po mojem je nepotrebno to kar delajo, naj naredijo samo par ministrstev, enega naj dajo v Gorico, malo naj razpršijo in bo zadeva nekako se zbalansirala na celo Slovenijo, ne pa da se koncentrira vse v Ljubljano in pol je tudi posledično vse naprej kar se dogaja pač v Ljubljani. Mislim, da se da z zelo enostavnimi prijemi zadeve rešit, sam problem pri nas je ta klientelizem, ki je na oblasti in da vsak gleda za svojo rit, kako zase poskrbet. Če oni, mislim saj se vrtijo neprestano isti ljudje....vsi prašiči, po domače povedano, so pri koritu isti. Tako se pač tukaj žal v tej Sloveniji dogaja. V tujini je drugače, ne vem, mi imamo izkušnje ker s tujino delamo tudi recimo če grem na to podjetniško stran. V Sloveniji posel dobiti, moraš imet veze in poznanstva in še moraš biti v pravi opciji. Ne vem kako ima kolega, ampak jaz sem že parkrat to doživel in dobil....če nisi tam, težko bo. In pač pravim, to bi se moglo ta oblast...da dela za državljane, za Slovenijo, za ljudi, ne pa da delajo zase. In, pa še to, pišejo pa te programe o regijah in podobno, ti ljudje sebi v korist. Tako da, mislim da se vrtimo ves čas v začaranem krogu...

M: ...Zdaj mislim, da smo nekako, nekaj povedali o tem vprašanju....smo pač malo skeptični do tega vprašanja, do ustanavljanja pokrajin oziroma do pomena ustanavljanja sploh teh pokrajin. Zdaj pa imamo v bistvu dve glavni vprašanji, ki se....eno se nanaša na povezanost med institucijami v katerih ste vi in kako pač vi opazate pa institucije, ki so del nekako tega inovacijskega sistema, kako so te institucije povezane in kako so podjetja povezana s temi institucijami oziroma kakšno korist imajo, če jo imajo, kakšno korist imajo od teh institucij, katerih delovanje je namenjeno spodbujanju nekih novih projektov, novih razvojnih zamisli. Kako je to v tej Koprsko-kraški regiji, kaj se da rečt...kako je ta povezanost....ali gre za neko koordinirano delovanje, ali gre za neko delovanje, ki...eden mimo drugega, ali se, bi rekel, tukaj povezuje bolj neformalno, da je

neka mreža, da omrežja nastajajo bolj neformalna kjer se ljudje povezujejo ne glede na recimo institucije in ne glede na hierarhijo v institucijah...Skratka to bi bilo...na drugo vprašanje pa v bistvu kakšne možnosti ima ta regija za nek preboj razvojni v naslednjih letih. No, skratka o teh vprašanjih bi se naprej pogovarjali. Zdaj, če lahko vi preden greste nekaj poveste, recimo o...to kar se vam zdi najpomembnejše.

VTP-2: Ja, jaz zdaj nekih izkušenj iz Obalno-kraške regije nimam, mislim pa da je ...

M: A vi ste iz kakšne druge...

VTP-2: Ne, sem od tukaj ampak s temi institucijami iz te regije ne sodelujem.

M: Ampak ste pa v inkubatorju?

VTP-2: Ja, ja, tukaj. Mislim pa, da lahko kar malo posplošim in rečem da je ta povezanost ekstremno slaba. Iz dveh takih, dajmo rečt najbolj raziskovalno močnih institucij v Sloveniji, pa jih ne bi rad omenil, so mi sami priznali, da, ko sem vprašal če imajo eno tehnologijo za delat ene poskuse...so rekli, mogoče, moramo vprašat ker je reku, da v naši hiši je tako da leva roka ne ve kaj dela desna roka. In dejansko ima vsak neki svoj projekt na kateremu dela, ki ga fura in je to sodelovanje izjemno, izjemno slabo. Celotoliko niso, da bi sodelovali takrat, ko bi od tega oboji imeli korist...in sem jaz bil posrednik, če navedem primer, da sem uredil neke podatke, ker imam pač znance, ki so mi te podatke posredovali pač in sem jih potem nesel v to organizacijo takrat. Tako da, naj bi pa ravno oni sodelovali med sabo in imeli oboji neko korist od tega...

M: ..se pravi že znotraj ene organizacije, ene institucije ni povezanosti...

VTP-2: Tako je, ni povezanosti niti približno. Ne samo to, marsikje je zelo veliko rivalstvo. Za primer naj povem, da v istem hodniku kjer so vsi kolegi med sabo, sem vprašal pač

kolege, če je moj produkt za njih zanimiv...je možakar rekel, ne vem, lej....pa sem rekel, al se nič med sabo ne pogovarjate pa komentirate...gre za tako čisto novo zadevo pa tehnologijo. Je reku, ne, ne, ne, sploh ne. Dejansko ne vejo...dve vrati naprej ne vejo kaj tam delajo, kakšne raziskovalno razvojne projekte imajo. Sploh ne sodelujejo, sploh ne. Niti ne zglada da bojo, ker...

M: Ampak vi to pripisujete rivalstvu, nekemu osebnemu...

VTP-2: Delno tudi, ja.

M: ...ali privatizmu ali..

VTP-2: Ne, veste kako je...eni so mogoče malo osebno taki, drugače pa same institucije to spodbujajo, ker jih omejujejo z sredstvi, po drugi strani pa tisti, ki so na vrhu....vodilni...zelo zapravljajo in potem iščejo grešne kozle nekje tam spodaj in se potem vsak zase boji, da ga ne bodo potem pri kakšni banalni zadevi dobili, jo izpostavili in bi imel zaradi tega probleme. Ker, če ne drugo se kakšna birokratska napaka kje pojavi in bi lahko imeli tudi s tega naslova že napako, tako da, rajši so vsak zase, ne povejo nič, ne komunicirajo in nekako gre naprej, ne.

VTP-4: Jaz sem tudi isto videla na univerzi. Delam tu, na Univerzi na Primorskem kolegi vsak delujejo zase, to je velik problem.

VTP-2: Tudi če lahko nekaj zopet pokomentiram...recimo programska oprema pa pripomočki, ki niso tako poceni pa so namenjeni včasih tudi večim oddelkom, se pravi več oddelkov bi lahko isto zadevo uporabljalo...pa se sploh ne gre v to.

M:...(prihod ga. PI-2)...zdaj pa razpravljamo o tem, koliko so podporne institucije, recimo inkubatorji, razvojne agencije, tehnološki parki in tako naprej povezane med sabo in

koliko so potem povezane z univerzo, inštituti, podjetji in tako naprej. Kakšne vrste povezav obstajajo, kakšne vrste sodelovanja...no, in sedaj smo dobili mnenje, v bistvu je bilo dokaj prepričljivo povedano, da je tega sodelovanja in povezovanja zelo malo....ekstremno malo.

VTP-3: bom še jaz dal svoje mnenje...Sodelovanje, po mojih izkušnjah je odvisno od tega, kdo posamezno institucijo vodi. Sodelovanje med institucijami. Če so, ne vem, na primer sodelovanja med Univerzo in Mestno občino Koper praktično ni, ne. Ker je župan skregan z rektorjem. Se pravi, če....politika...če bi bili na oblasti Socialdemokrati, bi bilo verjetno sodelovanje med Mestno občino in Univerzo dobro, ker je trenutno rektor iz Socialnih demokratov...tako, da je to zelo odvisno od trenutnega stanja v politiki. Kar se tiče pa sodelovanja na nižjih nivojih, predvsem z javnimi institucijami, ki seveda na učinkovitost svojega delovanja ne gledajo tako kot moramo gledati mi, ki smo odvisni dejansko od svojega dela, oni so odvisni od proračuna...je zopet odvisno od tega, koliko si komu simpatičen. Se pravi, kdo je komu simpatičen in kdo ne. Tako, da sodelovanje je zelo odvisno od posameznikov oziroma se sodelovanje omejuje na nujno zlo...se pravi, koliko nekdo mora z nekom sodelovat, da lokalna skupnost deluje. In, do tu pridemo, kar je pa več pa je odvisno od, kot sem že prej povedal, od politike in od, bom rekel poznanstev, koliko sta si dva človeka simpatična.

U-1: Jaz bi se kar navezal na to, mislim, da se bom strinjal s predhodniki predvsem glede sodelovanja institucij....tako, kot ste zapisali v teh podvprašanjih....kako vidite svojo institucijo v razvojnem kontekstu kraja ali regije. Jaz svojo institucijo, kot posameznik, zaenkrat vidim predvsem tako, da skrbi za lasten razvoj. Na prvem mestu, se pravi za lasten razvoj in obstoj in šele v drugi fazi, kar se tiče povezanosti s podjetji in drugimi inštitucijami..je to predvsem ne, razen redkih izjem, kjer gre za dejansko posameznike raziskovalce, ki bodisi pripravljajo nek aplikativni projekt kjer gre za sodelovanje z nekim podjetjem in pač potem navežejo nek stik. Da bi pa lahko govorili o neki viziji in strategiji povezovanja med raziskovalno sfero oziroma razvojno raziskovalnimi institucijami,

predvsem kar se UP-ja tiče...in podjetniško sfero, pa mislim da tukaj ni govora. Gre samo za ad hoc zadeve. Tako da ne bi mogel govorit o kakšnem pozitivnem odgovoru na vprašanje ali je vaša institucija pomagala pri ustanovitvi kakega visokotehnološkega podjetja. Mogoče v določenih drobcih ja, recimo kot je Genelitik, podjetje, ki je tukaj v inkubatorju...ali pa deloma sodelovanja in povezave kot jih je (VTP-3) že navedel...s Fakulteto za humanistične študije...tako, ampak tukaj gre zgolj za individualne iniciative posameznih raziskovalcev, ki imajo nek privaten interes...ne toliko interes institucije, ampak bolj osebni. Da se nekaj naredi, da se nekaj razvije. In tega povezovanja tudi med podpornimi institucijami, tukaj na Obalno-kraškem je premalo, predvsem pa ni načrtno....ni konstantno. Mogoče bolj med razvojnimi, o tem jaz ne bi mogel sodit. Recimo med RRC-jem in članicami Univerze, mislim da tudi ni kakšnega dobrega sodelovanja.

VTP-1: Jaz bi tukaj še nekaj dodal, tako kot je kolega povedal. Jaz vidim en poglobljen problem in sicer podjetja moramo za svoj obstoj delat, preživet moramo prodat. Te institucije črpajo iz proračuna....jaz ne poznam točno kako gre...ne poznam podrobno, ampak približno vem, da se ta denar nekako razporeja in nekaj dobijo nekaj morajo sami naredit. Tukaj bi moral biti cilj vseh teh institucij, vsaj posameznikov, ki so notri, da bi bili bolj podjetniško naravnani. Mislim, da bi, če bi ta mentaliteta pri teh ljudeh bila podjetniško naravnana, torej...ne vem, lahko začnemo od plač naprej, petdeset procentov fiksna plus variabilni del...in tako naprej, pač da se gre na ta podjetniški....jaz mislim, da bi ta celotna zadeva se začela premikati, ker bi se ljudje povezali med sabo. Imamo pa Slovenci eno lastnost, to je ta zavist do sosedov, torej efekt ulice, če sosed kupi avto kupi cela ulica in tako naprej in to se pač odraža. In to je že problem na visokih nivojih kot je Univerza v Ljubljani, Maribor...če si naredu Univerzo v Ljubljani te smatrajo za boljšega...pač tu se začnejo že ti problemi, zgoraj in izhajajo od spodaj.

U-1: Bi dodal še nekaj k temu, mogoče malenkostno napačno razumevanje. Sicer v osnovi res raziskovalne institucije črpajo iz državnega proračuna, se pravi preko razpisov,

ARRS-ja, in drugih institucij, ampak tukaj je efekt ta, celotna raziskovalna sfera preveč temelji na teh projektih ARRS-ja. Če pogledamo večino raziskovalnih institucij v Sloveniji, 70, 80, 90% dobijo sredstev iz teh naslovov in koliko od zunaj, iz gospodarstva...projektov, ki so izven tega, kot si rekel ti, ne. In tukaj mislim, da politika financiranja oziroma sofinanciranja raziskav se bo mogla spremenit v tej smeri, da bo šlo bolj v aplikativne projekte in sodelovanje med raziskovanimi institucijami in gospodarstvom, to absolutno se strinjam. In bolj v smeri raziskovalno razvojnih projektov mednarodnih...tega je še vedno premalo. Zakaj? Zato ker se dovolj nafutrajo vse raziskovalne institucije in neprofitne organizacije kot so zavodi, iz teh naslovov. In enostavno jim ni treba gledat širše oziroma iskat drugih virov. Dokler se tukaj zadeve ne bodo spremenile, bo ostalo bolj ali manj enako. In, hkrati je pa vse skupaj malo preveč zbirokratizirano. Vidim iz lastnih izkušenj oziroma izkušenj naših raziskovalcev, saj dejansko se ukvarjajo samo še s pisanjem projektov in pisanjem poročil. Kaj je pa vsebina in kako se dela na kvaliteti izvajanja projektov, se pa noben več ne sprašuje. Saj ni več vsebine skoraj. Saj so samo še projektne prijave pa poročila.

PI-2: Tukaj bi jaz še eno zadevo dodala, podjetja so zaznala en velik problem pri sodelovanju z univerzami, pri sodelovanju z institucijami. Prvič, gre za problem kajti raziskovalci so bolj ocenjeni za znanstveno-raziskovalno delo kakor za aplikativno delo. In v bistvu se raje usmerjajo v znanstveno raziskovanje kakor pa v aplikativno delo. Čeprav aplikativno delo ima z razvojnega vidika, ne samo podjetja, tudi okolice v končni fazi, veliko večji vpliv....pač je tule prva zadeva, ki je vrednotenje raziskovalnega dela. In druga zadeva izhaja iz tega, kajti če kdo dela izključno na znanstveno-raziskovalnem delu pa pisanju člankov in stremi k doseganju določenih točk, izredno težko dela s podjetji. In podjetja z njimi težko delajo, zakaj....ker podjetja, ko delajo nalogo imajo točno določen budget, imajo točno določen terminski plan, ki se ga je treba držat. So termini, so roki, ki jih pa ti ljudje niso navajeni. In podjetja se s tem non-stop soočajo in zaradi tega prihaja tudi do razhajanj in v končni fazi tudi do nesodelovanja. In še tretji faktor, da ne prihaja do sodelovanja...tudi če so podjetja pripravljena zaposlit doktorje znanosti, mlade, stare

in tako naprej, vložiti tudi nekaj denarja, truda in časa da te ljudi naučijo njihovega dela, naučijo njihovih postopkov da lažje za njih delajo, ugotavljajo, da zaradi njihove narave dela, osnovnega znanstveno-raziskovalnega dela prihaja tudi do velikega razkola in ti ljudje se težko vklopijo v samo delo podjetja. Ker, ne samo da v osnovi nimajo nekega podjetniškega duha v sebi, ampak je njihov način dela popolnoma drugačen kakor način dela v podjetjih. In mislim, da so to ključna tri izhodišča, kjer podjetja recimo zaznajo to razliko.

M: Dobro, tukaj bi pa mogoče jaz imel eno čisto kratko....bi rekel zelo zanimiva opažanja, o katerih bi lahko na dolgo govorili. Namreč, Finska...jaz sem malo preučeval znanstveni output Finske, dobil sem eno knjigo, ki jo je Finska Akademija znanosti izdala in sem opazil, da je znanstveni, teoretski....ali pa output iz temeljnih raziskav na Finskem porastel ravno takrat, ko se je Finska tudi tehnološko začela prebijati in profilirati. Se pravi, da tukaj ni ali-ali, ali se ti ukvarjaš z znanostjo ali pa se ukvarjaš z aplikacijo, torej jaz mislim, da je in-in. In ne moremo mi reči, da bi ljudje v razvojnih oddelkih malih ali pa velikih podjetij več vedeli kot pa nekdo, ki je z doktoratom prišel iz univerze...recimo, kar zadeva neke teoretske podlage in tako naprej. To seveda ne moremo dopustiti, ne. Torej, jaz bi rekel da oboje je potrebno ampak določena tenzija ali pa paradoks pa vseeno obstaja. Znanost se ukvarja bolj dolgoročno z vprašanji, znanstvenimi vprašanji in dolgoročno razmišlja o njih, medtem ko druge sfere, ne vem, podjetništvo, gospodarstvo, tudi recimo politične, odločevalske, te pa hočejo rešiti problem. Hitro hočejo imeti neko rešitev za tiste probleme, ki se pojavljajo in seveda preskok tukaj ni tako enostaven. Vendar pa, mi moramo imeti oboje, moramo imeti odlično znanost, temeljne projekte, temeljno raziskovanje in hkrati ljudi, ki prehajajo iz temeljnih raziskav v aplikacije, kjer se dogaja prenos znanja in pretok znanja in to je pač treba urediti. Drugače pa bi se jaz strinjal...ampak, mogoče da je pa preveč poenostavljeno to gledanje, češ da je pa...da so zahteve v raziskovanju usmerjene samo v doseganje teh znanstvenih referenc. Torej, zdaj se je to tudi precej spremenilo. Jaz to tudi precej dobro

poznam, ker sem član znanstvenega sveta pri agenciji za raziskovanje....ampak je spet to povezano s tem, kar smo prej govorili..sodelovanje...kako je to verjetno...

PI-1: Jaz bi samo malo pokomentiral njegovo in njegovo prej stališče...

M: ...glede sodelovanja institucij?

PI-1: Ja, glede sodelovanja in glede financiranja. Regionalni razvojni center, vsi razmišljajo, da smo mi 100% financirani ne vem od kje, to od daleč sploh ne drži. Mi imamo, naš budget je cca 20% sofinanciran, to pomeni 10 s strani občin, 10 s strani države. 80% si moramo mi priboriti na projektih. Mi ne delamo na raziskavah in razvoju in tako naprej, ampak delamo na vseh splošnih projektih od človeških virov do okolja, podjetništva do ne vem česa. In mi, če projektov ne dobimo, enostavno ne moremo preživeti. Zaradi tega sem prej omenil tudi tisto financiranje, razvita območja, nerazvita območja. Ker če se gremo mi neko administracijo, ker mi v tem primeru v bistvu smo navadni administratorji bom rekel, potem ne moremo delat na trgu. Ampak mi moramo delat na trgu, če hočemo preživeti. Zato razlika med tem, koliko je nekdo financiran in koliko ni, je vprašljiv. Jaz poznam podjetja, mala podjetja tudi srednja podjetja, ki imajo večji procent...ki pridobijo na razpisih ARRS-ja in ne vem česa, kakor jih dobimo mi niti približno. Ker smo delali prijave za njih in smo delali bilance in tako dalje. To pomeni, da njihov trg je pisanje projektov in prijavljanje...potem tisti rezultati so tako vprašljivi, da bog pomagaj. Mislim, ne govorim za vse, ne morem zdaj posploševat...govorim mogoče za dva, tri primere, ki jih dobro poznam.

M: no, so še drugi. Ni samo ARRS, je tudi TIA...

PI-1: Ja, konkretno sem mislim na TIO v tem primeru, no. Dobro, JAPTI je malenkost. Za JAPTI delamo mi, pač imamo ta vavčerski sistem svetovanja, ki ga dajemo potem podjetjem in tako dalje. Tisto je še najmanjši del in še najmanj denarja je in še najbolj

uporaben bi bil, ampak na žalost je zreducirano na to, da se v enem mesecu porabi celoletno kvoto, ne. Govorim glede samo financiranja, toliko da malo razjasnim zadeve. Glede sodelovanja z univerzo....tukaj, smo pač ljudje in eni gremo skupaj drugi ne. Institucijo sestavljajo ljudje in se ve, da to ne pomaga nič kakor ste omenili prej da pač župan in rektor ne sodelujeta. OK, to so pač ljudje različnih opcij in tako dalje. Prišlo je do razhajanja tudi pri nas z univerzo oziroma preden je bila sploh univerza ustanovljena z ZRS-jem še leta 1998 ko je takratna direktorica Čokova prevzela Euroinfocenter, kar je bilo totalno skregano z zdravo pametjo. Ker Euroinfocenter nikakor ne spada na univerzo. To je edini unikum v Evropi, da je Euroinfocenter bil na univerzo dan. Bi bil moral biti dan na Regionalno razvojno agencijo, kakor je povsod ali pa nek podjetniški center ali pa kakorkoli.

U-1: Ni bil unikum, to je dejstvo. Vam lahko dokažem.

PI-1: Dobro, od trisetih mogoče če jih je bilo mogoče trije..

U-2: Dvajset mislim da jih je bilo.

PI-1: ...od trisetih, ne, ampak zakaj je bilo to narejeno pri nas. Zaradi politike in tako dalje. Smo zmeraj tam (pri politiki)...hočem rečt, da ni to, da ne bi hoteli sodelovati, kakorkoli, saj smo sodelovali čisto v redu, saj potem ko je bila Pišotova no...Saša, smo sodelovali čisto lepo, normalno. Potem je pa se spet zamenjalo in tako dalje. Jaz zaenkrat sem ostal tam in pač imam svoja videnja in svoje delovanje. Saj ko bodo mene zamenjali, lahko da boste sodelovali čisto lepo. Jaz nimam čisto nič proti, ampak govorim tukaj v stvareh, ki ste se kot univerza lotili...jaz razumem, da vi morate sodelovat z gospodarstvom ampak sodelovat z gospodarstvom kako, ne s tem da prevzimate neke dejavnosti ki so vavčerski sistem in tako dalje, ki se ve da je vpeljano, da teče in da to ves čas nekje sloni zadaj, ja mi bi tudi to počeli, mi bi tudi to...mislim, garancijske sheme, študentske sheme in ne vem kaj. Mislim, a razumete da ti ves čas nekaj posegate

oziroma želite posegati (namenjeno ZRSC) v neko pridobljeno...neke stvari, ki so pač utečene. Niste pa nikoli prišli s sodelovanjem nečesa novega, da skupaj nekaj naredimo in da to peljemo naprej. Jaz nikoli nisem do sedaj nobenemu odrekel sodelovanja do sedaj. Prvo kar je, politično nisem nikjer z nikomer, ne s ta levimi prej niti zdaj, ne s ta desnimi vmes. Tako da, zame je sodelovanje čisto v redu, je samo na človeški osnovi.

U-1: Tako, ja.

PI-1: Ma če mi nekdo stalno samo govori da mi bo vzel to, kar že imaš, to da ti gre nekdo v žep – to govorim kot RRC v tem primeru – ja valjda, potem ne bom sodeloval. Pravim, smo pa zmeraj odprti če pridete z nekim novim projektom, da sodelujemo.

U-2: Kaj lahko nekaj dodam...jaz se strinjam, ne, mi smo zdaj center za sodelovanje z gospodarstvom in v okviru tega je Enterprise Europe Network kot naslednik Euroinfocentra, o čemer je zdaj govoril (PI-1). In, zanimivo, da ta center za sodelovanje z gospodarstvom zaenkrat večinoma opravlja samo te naloge, ki so v bistvu na osnovi pogodbe oziroma projekta z Evropsko Komisijo. Malo se pa dela res na tej osnovi sodelovanja z gospodarstvom med univerzo, med raziskovalci, med inštituti, pedagoškimi in gospodarstvom. Par primerov je, da so bila neka večja podjetja, ki so lahko sama sfinancirala, da jim je lahko nek raziskovalec ali pa raziskovalna skupina naredil projekt ali pa raziskavo ali karkoli, ne. Za majhna podjetja je to sploh zelo zaprto, tako da je res....je pa še mogoče ena stvar, da tudi zakaj je sodelovanje z drugimi institucijami slabo, ker so velikokrat neki pogovori na ravni vodstev in do nas operativcev malo kaj pride. Tako da imamo kar nekaj primerov, ko dobro sodelujemo operativci med sabo, ker pač tako je. Je zelo hierarhično postavljeno, vsaj pri nas....ta razmejitve, ne.

U-1: Se strinjam. Dejansko mi na ZRS-ju z nekaterimi ljudmi povsem normalno sodelujemo, ki delajo na RRC-ju ampak pač tako kot je bilo prej omenjeno zaradi

nekaterih ljudi, ki pač to vodijo in med sabo nekako niso kompatibilni, pač ne prihaja do nekih sodelovanj na ravni projektov ali pa skupnih projektnih idej, kar je škoda. Jaz se povsem strinjam s tem, kar je gospod (PI-1) omenil, ne. Tako da, nimam nič kaj za dodat tukaj, ne.

VTP-3: No, naj še jaz dodam primer...ki bi se lahko v prihodnje zgodil. Naše podjetje se namreč dogovarja za sodelovanje s Fakulteto za turizem, kjer je pač zopet z menjavo oblasti na tej univerzi, če lahko tako grobo rečem, pač prišlo do nekih impulzov, kjer bi lahko dejansko naša agencija podpisala neko dolgoročno pogodbo o sodelovanju s Turistiko, da bi lahko prišla...recimo podjetje kot tako, do teoretičnega znanja, se pravi, ki ga nudi univerza na različne načine, od praktikantov do bom rekel drugih stvari. Hkrati bi pa fakulteta prišla do nekih praktičnih znanj, ki jih mi imamo za njihove študente. Se pravi, da je to neko jedro sodelovanja, ki pa bi se dalo razširiti...in dejansko so že ideje, kako bi se to sodelovanje tudi razširilo. Mogoče je tle neka luč v tunelu, ne, za prihodnje.

M: Priložnost.

VTP-3: Pa tudi zgledi za druge, ne. Ker dejansko je to bil do zdaj nek pilotski projekt, ki pa, bom rekel, se lahko zelo dobro obrne.

M: Primer dobre prakse.

VTP-3: Tako.

PI-2: Mi smo na Univerzitetnem inkubatorju zelo zainteresirani za to...itak smo podporni podjetniška institucija...

VTP-3: No, mi smo v bistvu tako tudi do inkubatorja prišli...

PI-2:....ki pomaga študentom raziskovalcem primarno pač ustanoviti podjetje in to aplikativno znanje in recimo te neke izkušnje ali pa rezultate iz raziskav pač...naj bi podjetja nastala in se razvijala. Univerza je pač sprejela en pravilnik za prenos znanja, kjer naj bi to še dodatno spodbujala in tudi urejala. Problem, ki nastane pri temu je problem lastništva znanja, intelektualne lastnine in tako naprej. V bistvu mi kot inkubator poskušamo našim inkubiranim podjetjem oziroma našim članom omogočiti stike s članicami Univerze na Primorskem. Pač ali gredo individualno ali pa se jim vsaj nekako omogoči prve stike, da se potem ta njihova sodelovanja razvijejo. Potem drugič, smo omogočili preko določenih profesorjev, ki so izrazili željo da bi mogoče primere, kako je podjetje začelo, kako je oblikovalo svoj poslovni model....da bi na osnovi takih modelov študenti dejansko prve izkušnje pridobili ali pa dejansko dali nek input tudi tem podjetjem, ki šele začenjajo. Na nek način, da bi uspeli naslednje korake predvideti in vedeti kako naprej. Potem, kar se tiče pa sodelovanja z drugimi inštitucijami pa v vsakem primeru....zdaj nisem ravno tista prava oseba....kajti to je le vodstvo, ki trenutno manjka. Jaz lahko govorim od tistega, ki pripravlja projekte, tako da kar se tiče univerze znotraj...skušamo sodelovat kolikor se da, vendar tukaj prihaja do nekih raznih inputov, ki bi moralo vodstvo povedati, žal, mi nimamo teh informacij kar je velika škoda, ampak mi ki smo operativni smo navajeni sodelovanja in ga znamo tudi brez vodstva izpeljat. Lahko tako rečem. V vsakem primeru pa poskušamo sodelovat, v vsakem primeru poskušamo sodelovat z drugimi institucijami ali projekti. Ali je to Regijska razvojna agencija, ali so to občine, ki se obrnejo na nas ali pa so to drugi inkubatorji, od podjetniškega inkubatorja v Sežani do tehnološkega parka v Vrtojbi oziroma Novi Gorici. V glavnem več ali manj sodelujemo na projektih. To so vezani razni razvojni projekti, ki naj bi bili in imeli vsebine, znanja in kompetence, ki bi jih lahko uporabljali naši člani, naši inkubiranci. Tukaj lahko pa povem primer dobrega sodelovanja z gospodarstvom, kjer smo nekako začeli...v bistvu v Sloveniji se je pod vodstvom profesorja Vakčiča iz ekonomske fakultete, naj bi se prenesel tale....izkušnja Stanfordske univerze DISKUL??...in v bistvu oni poskušajo, da bi se v ta projekt vse univerze vključile ampak nekako ta ideja v taki širini še ni uspela ampak mislim, da prej ali slej se bodo te

iniciative nekje morale združiti. Na osnovi tega je prve pilotne izvedbe na Univerzi na Primorskem prišlo do prvega sodelovanja med fakultetami in univerzo, tako da so študentje direktno na ideji podjetja oziroma problemov delali in smo razvili tako imenovano inovativno šolo. Na to inovativno šolo, ki jo imamo...pač približamo po eni strani študentom Univerze na Primorskem, vsem članicam, da sodelujejo v interdisciplinarnem in da rešujejo direktne probleme iz podjetja, da pridobijo tudi izkušnje, kako se lahko to znanje v podjetju uporabi, po drugi strani pa podjetjem da na nek način, da spoznajo svoje potencialne kadre. Pa inkubator vse to koordinira. Mi vsekakor iščemo iz tega kakšne primerne podjetniške ideje, ki naj bi se inkubirale in razvijale naprej, kar pač temu sledi.

PI-1: Če lahko še jaz nekaj dodam, zdaj zgleda da izpadem negativno v vsakem primeru, ampak moram še en negativni primer povedat tukaj glede tehnološkega parka. Mi smo se ves čas dogovarjali tukaj, tako z občino kakor z inkubatorjem in podobno, da gremo v skupni tehnološki park. S tem, da bi prenesli univerzitetni inkubator in tehnološki park, vse v eno stavbo, v poslovno cono tam na Sarmin?? – kar je edino poslovno logično po moji presoji, edino normalno v nekem svetu, kjer ni ravno denarja na pretek, tako da se pač skoncentrira neko znanje na enem mestu. Vse je teklo lepo in prav, je zgedalo, da bo...mislim neka dokumentacija je bila že pripravljena, res da smo izpadli pod prejšnjo oblastjo ven, da nismo bili v gospodarskih središčih in podobno, vključeni notri in da nismo imeli možnosti dostopa do teh virov sredstev, ki naj bi bili namenjeni gospodarskim središčem in znotraj tega pač tehnološkim parkom, ampak ko se je oblast nekako zamenjala pa so padla vsa ta gospodarska središča pod neko novo revizijo, karte se pač premešajo in takrat smo videli neko možnost, da se vnesemo tukaj notri. Občina je namenila nek teren, dokumentacija je bila več ali manj pripravljena. Vse je bilo, dogovor je bil...pristopila je tudi Luka Koper notri kot eden izmed soinvestitorjev, ker pač do 40% naj bi uspeli zbrat iz teh evropskih ali državnih sredstev, saj ni važno pač od kje. Drugo naj bi bil zasebni sektor, to pomeni Luka, ta del kar bi bil inkubator recimo ko bi odprodal te obstoječe zadeve in se prenesel notri in kar bi dobili od določenih podjetij

ker so bila zainteresirana in tako dalje..hočem to povedat, da ko smo bili skoraj vse dogovorjeni, je prišlo do sestanka z Golobičem, ministrom tukaj in njegovo ekipo, ki je bila in univerza je zlobirala čisto posebej in želela potem tehnološki park ali tehnološki center so ga pač poimenovali kar je ena in ista zadeva več ali manj, ga prenesli v Izolo. Mislim, ko je bilo pred zdajci da se dogovorimo, ko smo bili bom rekel na operativnem nivoju že nekako dogovorjeni je prišlo iz nekega vrha dol, ne, to pa ne bo tukaj, ne gremo skupaj ampak tisto gre tam posebej in se je razvila štorija. Mislim, hočem povedat...potem pa tolčejo po nas, da mi ne sodelujemo in tako dalje. Mislim tukaj nekaj ne bo štilalo pri vašem vodstvu bolj kot pri našem zato ker pravim mi smo bili 100% zainteresirani, ker sami ne moremo speljat, brez univerze delat tehnološki park je nesmisel, ker pač mora bit neka povezava z gospodarstvom, z izobraževanjem in tako dalje, in seveda lokalna samouprava in vse kar spada zraven, ampak enostavno da se v trenutku, ko se pred zdajci nekdo temu odpove in reče ne, ne bomo šli z vami, gremo čisto posebej in zlobira potem pri nekemu ministru novemu, da bodo pač delali nekje druge zadevo. Mislim, ne vem, no, nimam komentarja pri tej zadevi. Naj ne bo vse tako negativno, no....saj delamo tudi drugače, saj sodelujemo na kakšnih projektih.

M: Verjetno niste osamljeni, tudi v drugih regijah smo zaznali takšne tenzije in nepotrebne intervencije, ki kakšne dobre spodbude spet vrnejo na izhodiščno mesto, ne. Se stvari nekako vrtijo v krogu. Ampak dobro, zdaj tukaj se pač vidi da nekaj se premika. Kako vidite prihodnost te regije Obalno-kraške, kakšni so razvojni potenciali...zdaj seveda, mi smo tukaj nekaj izpostavili...problem povezovanja, problem sodelovanja...tukaj še precej, bi rekel šepa to...je to situacijsko bolj, ni strateško. Zdaj recimo je nek tak položaj, ki za to regijo ni najbolj ugoden, ne...dobro, t se vidi iz vseh teh pripetljajev, ne, ki jih spremljamo zadnje tedne ne, v zvezi z Luko in tako naprej. Ti glavni motorji razvoja, ne, v tej regiji, bi rekel so nekako...odpovedujejo ali pa ne igrajo več take vloge kot je to bilo prej...po drugi strani je pa vprašanje koliko je zdaj nekih drugih razvitih podjetij, zlasti teh visokotehnoloških, dovolj da se lahko tukaj računa na nek preboj razvojni. Zdaj, podatki kažejo, da nek človeški kapital obstaja, se pravi nek

delež ljudi z visoko, višjo izobrazbo, recimo je v tej regiji, so prisotni, ne, vendar pa po drugi strani, kar zadeva tehnološki faktor – to so bili neki izračuni od Malačiča iz ekonomske fakultete – recimo, je pa pokazalo, da je ta Obalno-kraška regija, zadnja, če se ne motim, predzadnja recimo...Zasavska je še za njo...Čeprav je to zdaj malo nenavadno, ker en vidik tega tehnološkega faktorja je tudi število raziskovalcev na tisoč ljudi...kar bi tukaj zdaj moralo biti bolj prisotno, odkar je univerza pa inštituti...

U-1: odvisno kakšnih...

M: Prosim?

U-1: Odvisno kakšnih...raziskovalcev.

PI-1: Ja, kaj raziskujejo, katero področje...

U-2: Ja, Univerza na Primorskem ima eno šibkost, ne, v bistvu je več ali manj bolj humanistično usmerjena..

M: Ima pa tehnološki inštitut..

U-2: Čeprav z novo fakulteto se, z novo Fakulteto za matematiko in naravoslovno-informacijske tehnologije naj bi se v tej smeri začelo počasi razvijati, ampak mislim, da je bolj humanistično usmerjena. Tudi raziskave, ki jih počnete na ZRS-ju ne vem koliko so visokotehnološke, mogoče tiste na področju genetike ampak to je bolj naravoslovje. Tukaj mislim, da je manko univerze.

M: Čeprav je možno, da se v tej regiji, bi rekel bolj izrazijo ti potenciali, ki obstajajo, ne. Da se ta inovativna jedra bolje pokažejo in se podjetniško tudi izkažejo in organizirajo. Kakšne so zdaj možnosti recimo v primerjavi z drugimi slovenskimi regijami.

PI-1: Jaz se bojim, da so dokaj slabe in vse slabše. Vse slabše.

M: Ta regija je bila za ljubljansko, pač po mnogih indikatorjih, takoj..

PI-1: No, zdaj če ste pogledali zadnje analize...smo bili edina regija, ki ima minus v bilanci...mislim, je že prikaz vsega stanja. Možnosti smo imeli, niso pa bile izkoriščene. Ne, in to na žalost....zdaj kdo je bil kriv, krivca iskat...ali so bila to velika podjetja, ki niso vlagala pač dovolj v razvoj ker je pač denar nekako pritekal ali je bila kriva lokalna skupnost, ker pač ni namenila za nove poslovne cone, inkubatorje in tako dalje. Tukaj se prepleta, zdaj krivdo iskat je brez veze. Stvar je taka, kakršna pač je, trenutno je pa problematična. Je res problematična, zato ker vse tovarne, tiste, ki so imele neke inštitute, Tomos...to je vse propadlo. Trenutno edino Cimos, pa še ta je začel malo šepat glede na sektor, ki ga opravlja..

M: je taka branža...

PI-1: ...avtomobilska industrija..., tako da jaz ne vidim kakšne rožnate perspektive. Skušali smo mogoče nekaj z Luko, pač na osnovi ekologije morja in tako dalje, ker so imeli nekaj denarja, ampak spet je tam zaškripala druga zadeva, da o Istrabenzu ne govorimo. Ko smo poskušali sploh kaj na turističnem področju jim predlagat kakšne projekte, leta nazaj smo recimo delali Istrske poti in podobno, neke projekte, ki so zanimivi za turizem, za poživitev turizma malo v zaledju kar bi morali biti zainteresirani in kot eden glavnih turističnih podjetij tukaj na obali, pa enostavno nobenega interesa. Gledali so strogo kapitalsko, kaj daš, kaj dam in to pride in to je to, ne, pol rezultat se je pa pokazal čez par let, kam je prišel Istrabenz. Mislim, krivdo je težko iskati. Krivi smo predvsem mi vsi, ker smo dopustili, da so ljudje prihajali iz notranjosti vladat sem. To je glavni in največji problem tukaj. Zato ker tisti, ki ne živi s tem krajem, enostavno pušča stvari in je tukaj prehodno, pride sem zaslužiti. To je normalno do neke mere, ampak ne

more vse bazirat, če pogledamo od Inter-evrope, do Istrabenza, do Luke do vsega, enostavno so ljudje prihajali, odhajali in šli, ne. To je predvsem v zadnjem času.

M: To je politično tudi determinirano, ne,

PI-1: Konec, koncev je vse politika, ker to so bila podjetja, ki so več ali manj v državni lasti, javna podjetja. In enostavno ni bilo pravega interesa, da se kaj razvija zdaj, ne. Pravim, od oblasti lokalne samouprave, ki ni namenila do zdaj v tridesetih, štiridesetih letih od obrtne cone Šalari ???, ki je bila ena prvih v Jugoslaviji, do zdaj ni bilo ene poslovne cone tukaj narejene. Kako naj se razvijajo podjetja, kje naj pride kader noter...mislim, da bi razvili inkubatorje, tehnološke parke...komu....saj niso bili namenjeni...ali so bili namenjeni špediciji ali komu...enostavno se ni dopuščalo tega oziroma ni bilo nobenemu v interesu. Še zdaj, ko se je nekaj začelo premikati, da bo neka poslovna cona, se je začelo vleči v nedogled....vsaj se je nekaj nakazalo, da bi se razvilo ampak medtem so vsa podjetja, tudi recimo ne vem taka manjša bolj perspektivna...kot na primer La robotina...so šla tam, kjer je bolj poceni, recimo v Kozino...

U-2: kjer so boljše logistične možnosti.

PI-1: a tukaj, kjer je zdaj namenjen plac za to, je najboljši teren v Sloveniji. Je Luka, železnica, je avtocesta. Mislim, boljšega kraja v Sloveniji za razvoj tega, ga ni. Ampak enostavno se tega ni podpiralo ves čas in se je namenjalo ne vem čemu. Tako, da zdaj se je vsulo...vso gospodarstvo je nekako v razsulu več ali manj in enostavno nova majhna podjetja pa morajo biti vezana na nekoga, ne morejo sama...redka so pač tista, ki se lahko prebijejo z nekim unikatom, z neko tržno nišo v današnji globalizaciji. To so izjeme, tudi te obstajajo in se najdejo, ampak večino tega manjšega podjetništva mora biti vezano na nekaj in če se...

M: včasih je tudi tako, recimo v Italiji je bilo to, v severni Italiji, da so manjša podjetja se povezovala funkcionalno in...imate tako imenovane distrikte...

PI-1: Districto della sedia in podobno, mislim saj poznamo teh primerov je ogromno, ampak...

M: Kako b rekel, bi zaključili to debato o prihodnosti te regije in o možnosti nekih bolj inovativnih rešitev. Bo to recimo vseeno čez leta se pokazalo in so vseeno neki potenciali, torej neke institucije so, univerza je tukaj, inštituti, raziskovalci...je koncentracija...

PI-1: Je koncentracija, vsekakor in tudi se bo razvilo, saj ni zdaj vse tako črno...ne bo vse propadlo danes mislim, ampak možnosti so, zdaj kako to izkoristiti je pa drugo

M: Neka koncentracija je, vsaj neke priložnosti so, neke priložnosti so že bile, pa niso bile izkoriščene

PI-1: niso bile pravočasno izkoriščene, ker če ne bi bili mi prva regija lahko v Sloveniji, ne pa zdaj zadnja.

M: kaj bi vi rekli, recimo če razmišljamo o tri do pet let naprej.

VTP-3: Po moje so že kolegi povedali, definitivno opažam pač v tem zadnjem času neko negativno klimo predvsem s tem, kar se dogaja v gospodarstvu v naši regiji tudi v povezavi z aktualno politiko, tako da to definitivno ni najboljše za neko klimo. Kratkoročno. Definitivno pa imamo vse perspektive in kar se tiče bližine meje z Italijo, s Hrvaško kot tudi, da dejansko se tukaj razvija nek center znanja in gospodarstva, tako da po moje je prihodnost naša gotovo svetla.

M: No, jaz sem tudi dobil tak vtis, ko sem videl kako sami mladi ljudje prihajajo na to okroglo mizo oziroma fokusno skupino...kar je zelo dober znak. Ja, je še kakšna misel, kaj bo čez par let tukaj in kaj bi morali storit, da bi šlo v pozitivno smer.

PI-2: Jaz mislim, da prihodnost je povsod lepo napisana, v vseh regionalnih razvojnih programih po celi Sloveniji...

U-1: treba je začeti pri sebi, pošten biti do sebe in do dela, ki ga opravljaš in prenehat s temi vrtički in z gredicami, ki vsak svojo obdeluje in iti preko vseh teh...Slovenija je tako majhna, da se vsi poznamo...je skoraj bi rekel face to face society in bo treba enostavno iti preko tega, ali ima nekdo tako politično opredelitev, ali drugačno in tudi preko teh, če temu rečemo klientelizma in česarkoli. Če hočemo iti v razvoju naprej, bo treba ta miselni vzorec ali platformo opustiti in začeti delati v dobrobit naroda in samo sebe...

M: Ocenjujete pa recimo, da so razvojni in inovativni potenciali, potenciali znanja obstajajo ali so še šibki,..

U-1: Gledano z vidika potencialov znanja v Primorski regiji, so po mojem prešibki ali pa vsaj tukaj na Obalno-kraškem. Mogoče ima univerza n Novi Gorici malo več potenciala tehnološko usmerjenega, glede kadrovskega potenciala in tukaj se zopet kaže en primer, namesto da bi imeli tukaj eno skupno univerzo, ne, mi jih bomo imeli petnajst, a Slovencev nas je vsega skupaj – kot je enkrat rekel doktor Dimitrij Rupel – za eno vlado in pol. Torej ne moremo imeti petnajst univerz, lahko imamo dve tri tiste močne in dajmo producirat dobre kadre in to, da bodo ostajali v regijah. Kot je gospod PI-1 omenil, ker ni tukaj osnovne infrastrukture, ki je kot predpogoj, da se tukaj nekaj razvije, ljudje odhajajo bodisi ostajajo v Ljubljani, Mariboru ali nekih drugih centrih, ne prihajajo ne vračajo se nazaj, ker tukaj ni tistih osnovnih pogojev danih, da bi lahko začeli z nečim. Pol so pa še vse te podstrukture slabo povezane med sabo in pol je vse na tej bazi...vodje, ne...saj operativci se že med sabo zmenimo vse pa tudi naredimo, samo

tista vrhovna koordinacija pa smer je pa tako, ne...en čas gre tista kobilica zadaj malo bolj v levo, in pol malo bolj v levo, namesto da bi šli ravno, delamo cikcake in pol nas vsi prehitevajo, po levi in po desni. Mi lahko tukaj implementiramo neke skandinavske modele, ampak nimamo pa skandinavske mentalitete.

PI-1: To je sigurno..

U-1: In načina dela in pristopa k temu. Mi lahko kopiramo Dance, Norvežane in Švede ampak ne delamo pa na njihov način in ne mislimo z njihovo glavo. To je bistvena razlika. Če se bo tukaj kaj premaknilo...potem, ja. Do takrat bo pa vse tako, zase pa še mal za unga pa za žlahto...

U-2: Bi še jaz nekaj dodala, jaz se močno strinjam in nisem preveč optimistična, zato ker danes se tukaj na primorskem ve, da po dobro službo se gre v Ljubljano. In jaz poznam marsikoga, ki naredi ta kompromis...tukaj sem doma, ampak pustim vse in se preselim v Ljubljano, ker na primorskem enostavno nimaš šans. Že za eno normalno službo mimo vez in poznanstev ne gre, da boš posel delal tudi ne in ravno letos, imam pač tako izkušnjo, sva se z možem odločila, da sva začela delati na temu, da bi odprla svoje podjetje in seveda vse znance, prijatelje in tako naprej...dajmo predebatirat stvar, kako vi mislite, a se strinjate in sem ugotovila, da v bistvu so ljudje zelo, zelo apatični. Ti, ki so tukaj, jaz take apatije enostavno nisem pričakovala. To je mlada generacija. In še nekaj, ne, zdaj recimo vsa ta podjetja, ki so recimo propadala in ki umirajo počasi., mislim Tomos je imel vrhunske izdelke včasih, neko znanje, nek potencial.

M: razvojni oddelek..

PI-1: inštitut je imel...

U-2: inštitut...vse živo, kam je to šlo. Zakaj je recimo Tomos samo še neka malenkost ki je tam ostala, kje so ti ljudje končali, zakaj se niso nova podjetja odprla na osnovi njihovega znanja...

U-1: zakaj se ne delajo spin-off podjetja iz takega podjetja kot je Cimos, zakaj je potrebno štancat samo en produkt, ki je en delček v stroju ne vem, recimo BMW-ja. Zakaj nimajo enega svojega podjetja, ki bi razvilo en nov produkt z dodano vrednostjo.

PI-1: zato ker ni možnosti tudi. Ne da se to kar tako. Trenutno je nek inkubator tukaj, ampak je to neka malenkost. Ni nič praktično. Ni neke koncentracije nekega znanja. Čim se generirajo ideje, da so ljudje povezani na istem prostoru je to drugo in seveda če je neka industrija zadaj. Ker če ne, je vse zastonj.

U-1: Cimos razvija svoje rešitve, kadri Tomosovi pa so šli v Italijo.

M: Ja, jaz se vam zahvaljujem. Mislim, da smo imeli bogato diskusijo, zahvaljujem se vam za vašo iskrenost in iskričnost v tej debati. Dobili smo različne poglede in pač verjetno je treba tudi nekaj dat na upanje, da se bodo stvari spremenile na boljše.

U-1: Ni dovolj...

M: No in upoštevati vse tisto, kar je bilo rečeno tule ker zdajšnja situacija je res depresivna v tem okolju tukaj ampak ima pa nekaj potencialov, ne, ki pa lahko nekaj obetajo.

PI-1: Ko padeš na dno, se lahko samo še dvigneš.

